27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7239 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1910 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 Février 1910 27me année N. 7239

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԵՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը՝
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی [illegible]
درعلیه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Ձեռքէ ծախուած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերաբացման թուականէն (14 դեկտ.) յետոյ գալիք բաժանորդագրութեանց իւրաքանչիւրէն 10 դ.— 3.— Իբր 800 ոսկի բերքին ունեցած բաժանորդ. պահանջին 100էն 25 բ, այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հարսնիքի ծանուցման ու մահազդի վրայ 20 ական դրշ — 5.— Թաղ. խորհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցման իւրաքանչիւրէն 5 դրշ.

ԿԱՄԱՑ ԿԱՄԱՑ ԳԼՈՒԽ ԿԸ ՎԵՐՑՆԵՆ

Համիտական շրջանի կարգ մը պաշտօնեաներ որոնք տարիներէ ի վեր տզրուկի պէս ծծեցին ժողովրդեան արիւնը, ինչպէս և իրենց գործակից ու մեղսակից տեղացի երեւելիները, արտաքուստ Սահմանադրութեան բարեկամ իսկ ներքուստ թշնամի ոգւով տոգորուած ըլլալով՝ սկսած են կամաց կամաց գլուխ վերցնել, զի կը տեսնեն թէ այլ եւս չեն կրնար շարունակել իրենց նախկին չարաշահութիւնները և բռնութիւնները։ Իրենց բուն դիտումը նոյն իսկ սահմանադրութեան դէմ է թէպէտ, բայց չհամարձակելով ուղղակի հակասահմանադրականի դեր խաղալ, կը փորձեն նոյն իսկ սահմանադրական դիմակով գալ անոր դէմ։

Այդ կարգին կը պատկանին Վանայ կուսակալին և Պիթլիսի փոխ-կուսակալին դէմ վերջերս երեւան ելած անիրաւ գանգատները և անհիմն բողոքները, բղխած պաշտօնանկ անարժան պաշտօնեաներէ և իրենց շահակից ու մեղսակից տեղացի կարգ մը երեւելիներէ։ Ասոնք այնպէս կը ցուցնեն թէ բողոքնին կուսակալին և փոխ-կուսակալին անձերուն և իրենց գործերուն դէմ են, բայց իրողութիւնը այն է թէ բուն իսկ Սահմանադրութեան դէմ է որ կը գործեն, զի չսիրել ճշմարիտ սահմանադրական պաշտօնեայ ինչպէս Վանայ կուսակալը և Պիթլիսի փոխ-կուսակալը՝ ուրիշ բան չի նշանակեր, բայց եթէ Սահմանադրութիւնն ինքը չսիրել, վասն զի այդ երկու նահանգապետները ուրիշ յանցանք չունին, բայց եթէ Սահմանադրութեան անկեղծ կիրառութիւնը, որով նախկին զեղծ, բռնաւոր և չարաշահ պաշտօնեաները վտարած ու ազդեցիկ տեղացիներն ալ չարիք գործելու անկարող վիճակի մէջ դրած են։ Եւ ահա ասոր համար կատղած՝ բողոքի ձեռնարկած են բռնապետական շրջանի մնացորդները ու հեռագիր հեռագրի վրայ և հանրագիր հանրագրի վրայ կը տեղացնեն մայրաքաղաքս նախարարութեան և մինչև իսկ Օսմ. Երեսփ. Ժողովին, ամբաստանելով, կամ աւելի շիտակ կ'ըլլայ ըսել, զրպարտելով այդ երկու բարձր պաշտօնեաները իբրև անկարող և իբրև ... քրիստոնէից շատ համակիր։

Բայց աւելի պարզ և անկեղծ չէի՞ն ըլլար իրենց բողոքներուն մէջ, եթէ յայտնապէս ըսէին թէ «մենք, բռնապետութեան նեցուկ ու արբանեակ հին պաշտօնեաներս, և տեղացի չարաշահ բռնաւորներս, Սահմանադրութիւնը այնպէս կ'ըմբռնէինք թէ նորէն ազատ պիտի ըլլայինք մեր նախկին դիրքն ու աստիճանը, պաշտօն ու շահերը անարգել շարունակելու և քրիստոնեաներն ալ ըստ հաճոյս կեղեքելու և հարստահարելու, բայց հիմա որ կը տեսնենք մեր դէմ կուսակալ մը կամ փոխ կուսակալ մը որ կը զրկէ զմեզ այդ բոլոր առաւելութիւններէն, բնականաբար այլ եւս չենք սիրեր ոչ սահմանադրութիւնը և ոչ սահմանադրական պաշտօնեան։»

Այո, եթէ քաջութիւն և անկեղծութիւն ունենային այսպէս տրամաբանելու և իրենց բողոքներն ու գանգատները այդ հիման վրայ բանաձեւելու, շատ աւելի ճշմարտախօս և համարձակ կ'ըլլային, իսկ ելլել լոկ այս կամ այն կուսակալին կամ փոխ-կուսակալին անձին դէմ խօսիլ, բողոքել և գանգատիլ՝ կեղծաւորութիւն, վատասիրտ ստորնութիւն և արհամարհելի ցածութիւն է պարզապէս. գէթ այդքան վարերը իջնալու չէին։ Ո՞վ չգիտեր թէ Վանայ և Պիթլիսի բողոքարկուները միայն այն ատեն կը դադրին գանգատելէ, երբ վտարեալ պաշտօնեաները վերստին գործի անցնին և բռնաւոր տեղացի երեւելիներն ալ՝ իրենց կորսուած ազդեցութիւնը նորէն ձեռք բերեն, որով կարենան, թէ՛ ասոնք և թէ անոնք, շարունակել անխափան իրենց առջի բռնութիւնները, զեղծումները և կեղեքումները։ Առանց այս պայմանին գործադրութեանը՝ որ կը կազմէ իրենց միակ կէտ նպատակին, ոչ Վանայ և ոչ Պիթլիսի գանգատաւորները երբեք գոհ չպիտի մնան։ Հետեւաբար ուրիշ բան չիմնար ընել զիրենք գոհացնելու ու իղձերնին պըսակելու համար, բայց թէ բուն իսկ սահմանադրութիւնը վերցնել և վերստին բռնապետութիւնը հաստատել։

Այս չէ՞ ձեր իսկական փափաքը և նպատակը, ո՛վ դուք, որ դժգոհ էք Պէքիր Սամի պէյի պէս կուսակալէ մը, որուն Վանայ նահանգը յանձնուած է և փոխ-կուսակալէն՝ որ Պիթլիսը կառավարելու կոչուած է։ Եթէ այդ չէ ձեր բուն նպատակը, հապա ի՞նչ է։ Դուք չէի՞ք կրնար գուշակել թէ այսօր որ սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ, այլեւս ձեր իշխանութեան ու ազդեցութեան շրջանն անցած էր, ձեր օրերը համրուած էին և ձեզ կը մնար քաշուիլ ասպարէզէն, թողլով որ աւելի արժանաւորները և սահմանադրասէրները յաջորդէին ձեզի, շունչ առնել տալու համար այն վշտաշարչար ժողովուրդներուն, գլխաւորաբար քրիստոնեայ, որոնց հոգւին բերանը բերած էիք անխղճաբար եւ անգթաբար։ Հետեւաբար ի՞նչ բանի համար կը բողոքէք, կը դժգոհէք ու կը գանգատիք հիմա, դեռ շնորհակալ չէ՞ք որ ձեր այնքան տարիներէ ի վեր անիրաւաբար կորզած հարստութիւնները, շարժուն եւ անշարժ, ձեզի թողուեցան, վայելելու համար այսուհետեւ անդորրիկ ու խաղաղիկ, եթէ հանդարտ ու լաւ մնաք. մինչ արժանի էիք ոչ միայն անոնցմէ զրկուելու եւ ձեր անիրաւեալ զոհերուն հատուցում ընելու, այլ եւ նոյնիսկ աքսորի, եթէ ոչ մահուան, դատապարտուելու։ Այսքան վեհանձն ու ներողամիտ եղաւ ձեր նկատմամբ սահմանադրութիւնը. իսկ հիմա պէ՞տք է որ անոր դէմ գլուխ վերցնէք այն օձերուն նման, որ զիրենք հիւրընկալողներուն և սառելէ ազատողներուն թոյն կը ներմուծեն տաքնալուն պէս։

Այո՛, մենք կը պնդենք թէ, օրինակի համար, Վանայ կուսակալը Պէքիր Սամի պէյի նման ճշմարտապէս անկեղծ սահմանադրական, երկրաշէն և արդարասէր պաշտօնեայի մը դէմ գանգատիլ ու բողոքելը՝ բուն իսկ սահմանադրութեան դէմ գլուխ վերցնել կը նշանակէ, յեղաշրջական վարմունք է։ Հետեւաբար ըստ այնմ վարուիլ հարկ է այդ անիրաւ բողոքներուն հանդէպ, որպէս զի միանգամ ընդմիշտ լեզունին իրենց քաշեն, եւ ուրիշ գաւառներէ ալ չհամարձակին այդպիսի անկեղծ ու կարող սահմանադրական կուսակալներու կամ կառավարիչներու դէմ անհիմն գանգատներ ընելով աւելորդ ժամավաճառութիւն պատճառել կեդր. կառավարութեան և Երեսփ. Ժողովին, որոնք բնական է թէ կարեւորութիւն չպիտի տան այդ կարգի անճահ ու անիրաւ դիմումներու, բայց գէթ աւելորդ տաղտուկի պատճառ կ'ըլլան։

Մինչդեռ այս կարգի յանդուգն ձեռնարկներ չէին փորձուեր այդպիսի յեղաշրջական տարրերէ, եթէ սկիզբէն չբաւականացուէր լոկ զիրենք պաշտօնանկ ընելով և կամ ազդեցութենէ զրկելով, այլ եւ հաշիւ պահանջուէր իրենց երկարատեւ զեղծումներուն և գործած բռնութիւններուն ու չարիքներուն, որոնց հետեւանքով թէ՛ տուգանքի և թէ աքսորի դատապարտուելու արժանի պիտի ըլլային անտարակոյս, չըսելու համար և մահուան։

Բայց քանի որ առջի բերան իրենց հետ գթութեամբ վարուելուն հետեւանքն աս եղաւ, հիմա ժամանակն է ա՛լ գթութեան տեղ անողոք արդարութիւն ի գործ դնել այսպիսիներուն դէմ յօրինակ այլոց։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ԿԼԱՏՍԹՈՆ

Լոնտոն, 31 Յունուար

Կլատսթոնի հարիւրամեակին հանդիսաւոր տօնախմբութեան օրը կատարուած ընդհանուր խանդավառութեանց մանրամասն նկարագրութիւնը ասկէ առաջ Պոլսոյ հայ օրկաններուն մէջ տեսնուած ըլլալով, աւելորդ կը համարենք աստ կրկնել։

Այս մասին Ազատամարտի 9/22 յունր. թուականով Լոնտոնէն Մ. Գ. Փափազեանի ղրկած յօդուածին մէջ, կը յիշուէր նաեւ ի մէջ այլոց «չարք մը Հայերու ձօնած փունջը, և այս ինքնակոչ պատգամաւորներու ներկայանալը Կլատսթոնի ի պատիւ սարքուած հացկերոյթին»։

Ցայտնի է թէ, Տաճկաստանի Հայերը, Դուրեան պատրիարքի հրաժարումէն վերջ — շատոնց առկախ մնացած ազգային գործերու աւելի անկերպարան վիճակի մը մէջ իյնալու վրայ բարդուելովը — անկարելի կացութեան մը մատնուած՝ ի հարկէ չէին կրնար պարտ ու պատշաճ կերպով տօնել անջնջելի յիշատակը այն մեծ մարդասէրին և անընկճելի ազատականին՝ որ իր ծերութեան օրերուն միակ ջերմ պաշտպանը հանդիսանալով բռնաւորի մը հարուածներուն տակ հեծեծող տառապեալ հայ ազգին, զայն ազատելու ամէն կարելի ճիգ թափած էր։ Ուստի, այս պակասը լրացնելու մտքով, լոնտոնաբնակ հայ գաղութին պատուաւոր անդամներէն կազմուած 6—7 հոգինոց պատգամաւորութեան մը յիշեալ հանդէսին ներկայանալը և անոնց — իբրեւ հայ ազգին երախտագիտական զգացմունքին յայտարար նշանը — ձօնած ծաղկեփունջին Անգլիացիներու կողմէ գտած ընդունելութիւնը տեսնող կամ լսող զգացումի տէր ամէն հայ անհատ ուրախ և հպարտ կ'զգայ ինքզինքը, շնորհակալ ըլլալով միանգամայն այդ ծրագիրը պատրաստելով ի գլուխ հանող խումբ մը պարտաճանաչ Հայերուն։

Փոխանակ ասոր՝ Պ. Փափազեան իրենց կամքովը դուրս մնացած կարգ մը նախանձոտներու կարծես թարգմանը հանդիսանալով, գրած անիմաստ յօդուածին մէջ մոռնալ կը ջանայ պատուիրակութեան մասնակցողներուն անունը։ Այս մասին իր ըրած բանագրոսիկ ճիգերը կատարելապէս զուրկ են տրամաբանական ճշդութենէ և առանձին արժէք մը չունին։ Հարկ կա՞յ արդեօք մանրամասն փաստերով ապացուցանելու որ, Պ. Փափազեան, չի գիտցուիր ի՛նչ դիտաւորութեամբ, կ'ըսէ թէ ասկէ առաջ Համիտի վրայ գովաբանական խօսքեր ըսող մարդ մը իբրեւ անդամ ունեցող պատգամաւորութիւնը արժանի չէր Կլատսթոնի տօնախմբութեան ներկայ գտնուելու, և թէ ան կազմուած էր նոյն տեսակ տիպերէ։

Ո և է կերպով չենք ուզեր ծանրանալ աս կէտին վրայ, թէ սահմանադրութեան հռչակումէն անմիջապէս վերջը Հայու մը — ժամանակին պահանջումներուն յարմարելու դիտումո՛վ անշուշտ — ճիւաղ Համիտի հասցէին շռայլած գովեստները ո՛րքան մեղադրելի էին։ (Մ. Խ. ըստ մեզ, բաւական մեղադրելի են)։

Բայց ամէն պարագայի մէջ ասիկա բաւական պատճառ մը չէր որ յօդուածագիրը անհարկիօրէն յարձակէր ամբողջ խումբին վրայ, և ջանար անպատուել զանոնք։ Ամէն զինք ճանչցողներուն պէս, ես ալ բնականօրէն պիտի ըսէի թէ, ինք անգիտակցաբար կարգ մը նախանձոտներու հաճոյակատարը եղած, և կամ ըլլալ ստիպուած էր իր պաշտօնին բերմամբն իսկ։

Հետեւեալ ցաւալի իրողութիւնն ալ կերպով մը կը հաստատէ այս պարագան։

Սոյն հանդէսէն բաւական օրեր առաջ, ծաղկեփունջ նուիրելու են. գաղափարը յղացուած ըլլալով, շատեր խոստացեր էին ծախքերու մասնակցիլ, բայց հանդէսին լմննալէն յետոյ, Տէյլի Կրաֆիքի մէջ հայ պատգամաւորներու լուսանկարը տեսնելով... նախանձէ գրգռուա՛ծ, մէկ մէկ կերպով հասկցուցին որ չէին ուզեր խոստացածնին վճարել, թէեւ անձնական հաշիւներէ զատ ալ ոչինչ կար արգիլող զիրենք նոյն լուսանկարի... փառքին արժանանալէ։ Եւ խորհի՛լ թէ հայ ազգին պատիւը օտարներու աչքէ անաղարտ պահելու նպատակաւ ծախսուած այս չնչին գումարէն իրենց բաժնին ինկածը տալու դժկամակող այդ էակները... Հա՛յ էին, և վաճառական ա՛լ....

Ինչ և իցէ, ուրախ ենք ըսել որ պատգամաւորութեան անդամները եղած բոլոր ծախքերը հաւաքաբար իրենց քսակէն տալով, դրամի ճղճիմ խնդիրներու համար վիճաբանութեան տեղի չի ձգեցին։ Լոնտոնի հայ գաղութին պատուաւոր անդամներէն կազմուած այդ խումբին մէջ, ամբողջ հայ ազգին համակրութեան արժանացած և կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած անձերու ներկայութի՛ւնն ալ մէկդի դնելով, մի միայն իրենց ցուցուցած անշահախնդիր ոգիով ի՛սկ արժանի էին անոնք Հայը ներկայացնելու Կլատսթոնի հանդէսին օրը։

Պ. Փափազեան բան մը ըսած ըլլալու գոհունակութեամբ «ինքնակոչ» անուաներ է սոյն պատգամաւորութիւնը, մոռնալով որ անոր նպատակը երախտագիտական զգացմունքի արտայայտութիւն էր պարզապէս։ Այս պարագային հրաւէրի սպասելու համար անոնք ալ իրեն չափ անմիտ ըլլալու էին։ Իսկ գալով Պուլկարներու ձօնած «թանկարժէք պսակին» և Հայոց նուիրած ծաղկեփունջին մասին գրուածներուն, աս միայն կ'ըսենք թէ, պուլկար ազգը իր այսօրուան անկախ դիրքը մեծապէս կը պարտի Կլատսթոնի ջանքերուն, և թէ ամբողջ ազգի մը օժանդակութեամբ գնուած այդ պսակը համեմատաբար աւելի քիչ արժէք ունի քան մէկ քանի եռանդուն Հայերու նուիրած ընտիր ծաղկեպսակը։ Զգենք որ արդէն միայն նուէրներու նիւթական արժէքով չեն գնահատուիր զգացումները։

Ցաւերնիս այն է որ Ազատամարտի խմբագրութիւնը առանց իրողութեանց տեղեակ ըլլալու իր էջերուն մէջ հիւրընկալած էր այդ գրութիւնը։

ԻՐԱԶԵԿ

Յ. Գ.— Երկու օր առաջ Մանչեսթրէն Տ. Գ. Եպիսկ. Իւթիւճեան քաղաքս գալով, երէկ, կիրակի, Ս. Պատարագ մատոյց ի ներկայութեան Լոնտոնի հայ գաղութին մեծամասնութեան։

ՄԱՀՈՒԱՆ ԳԱՂՋԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կառավարութիւն մը կայ որ ոչ վարած է և ոչ ցանած, և որ սակայն լիաբուռն կը հնձէ միշտ. երբեք պատերազմ մղած չէ, և որ սակայն աշխարհի ամէն կողմը մայրաքաղաքներէն սկսեալ մինչեւ ամէնափոքրիկ գիւղերը հաստատած է գաղութներ։ Մարդիկ կ'այցելեն, կը կարդան լուռ անոնց բնակիչներուն պատմութիւնները, անցեալը, ներկան, բայց չեն ըներ որ և է դիտողութիւն ապագային վրայ ու կը մեկնին։

Շնորհիւ գթութեան և լոյսի, որ կը սկսէին տակաւ սոսկալ այս կայսրութեան աշխարհակալութենէն, վասն զի, ան՝ հող չէր թողուր կը գրաւէր, գետ չէր թողուր կը գործածէր, ծով չէր թողուր կը շահագործէր, սկսաւ նուաղիլ անոր հպատակներուն թիւը կամ յապաղիլ գաղթողներուն մտադրութիւնը։

Այն ատեն կայսրը ըսաւ. «քանի որ անհանգիստ կ'ընեն զիս ուրիշ տեղեր, ես կ'ելլեմ Թուրքիա կ'երթամ»։ Ու ելաւ Թուրքիա գնաց, ու հաստատեց իր կայսրութիւնը։

Այն օրէն իվեր այդ երկիրը կը դառնար կ'ըլլար... գերեզմաննոց մը։

Իտալները կը խաչուէին հոն, եռանդները կը խարուկուէին, յոյսերը կը գահավիժուէին, ջանքերը կը խորտակուէին և Արդարութիւնը ողջ ողջ կը թաղուէր։

Բայց ինչո՞ւ զարմանալ։

Մեր երկրին անունը, բո՛ւն անունը, «Գերեզմանք» չէ՞, «Հայաստան»ը ըլլալով լոկ ծածկանուն ետքէն դրուած։

«Գերեզմանք»ի գլխաւոր բերքն է... յորդան Կարմիր...

ԽՈՍՐՈՎ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (34)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԱ.

ՔՈՐՍԻՔԱՅԻ ՇԻԿԵՐԷՆ

—Երկար պիտի՞ տեւէ, մրմնջեց Վիլֆոր, նախարարը ողջունելով, որուն ասպարէզը վերջացած էր ալ եւս։

Վիլֆոր կառք մը կը փնտռէր, նստելու համար։

Կառք մը կ'անցնէր քարափէն. Վիլֆոր նշան մը ըրաւ. կառքը մօտեցաւ. Վիլֆոր կառքին խորը նետուեցաւ, իր փառասիրութեան երազներուն անձնատուր։ Տասը վայրկեան յետոյ, Վիլֆոր օթէլը կը դառնար. հրամայեց որ երկու ժամէն պատրաստ ըլլան ձիերը ու ճաշի սպասարկութիւնը կատարուի անմիջապէս։

Սեղան պիտի նստէր, երբ զանգակը հնչեց ամուր ձեռքով մը. քաշուած սենեկապանը գնաց բացաւ դուռը, ու Վիլֆոր ձայն մը լսեց, որ իր անունը կ'արտասանէր։

—Ո՞վ կրնայ գիտնալ թէ հոս կը գտնուիմ, հարցուց երիտասարդը մտովի։

Այդ պահուն սենեկապանը ներս մտաւ։

—Ի՞նչ կայ, ո՞վ է, ո՞վ հնչեցուց զանգակը, ո՞վ է զիս ուզողը, ըսաւ Վիլֆոր։

—Օտարական մը որ չուզեր իր անունը տալ։

—Ի՞նչ, օտարական մը, որ անունը տալ չուզեր. ի՞նչ կ'ուզէ այդ օտարականը։

—Կ'ուզէ պարոնին հետ խօսիլ։

—Ինծի՞ հետ։

—Այո՛։

—Անունս տուա՞ւ։

—Այո՛։

—Ի՞նչ կերպարանք ունի այդ մարդը։

—Յիսուն տարեկան մարդ մըն է, պարոն։

—Բարձրահասա՞կ թէ փոքրահասակ։

—Պարոնին հասակը գրեթէ։

—Թո՞ւխ թէ խարտեաշ։

—Թուխ, շատ թուխ, սեւ մազերով, սեւ աչքերով, սեւ յօնքերով։

—Ինչ զգեստ կը կրէ, հարցուց Վիլֆոր աշխուժով։

—Կապոյտ, վերէն վար կոճկուած և Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանը կուրծքին վրայ։

—Նոյն ինքն է, մրմնջեց Վիլֆոր, գունատելով։

—Կրա՛ղ, ըսաւ այն մարդը, որուն դիմանկարը երկու անգամ նկարագրած ենք, սեմին վրայ երեւան գալով. ի՜նչ ձեւակերպութիւններ են ատոնք. Մարսիլիոյ մէջ սովորութիւն կա՞յ սպասցնել տալու իրենց հայրը։

—Հա՛յրս, գոչեց Վիլֆոր. ուրեմն չէի սխալած..., միտքէս կ'անցնէր որ դուք էիք։

—Եթէ մտքէդ կ'անցնէր որ ես էի, այն ատեն, սիրելի Ժերար, թոյլ տուր ինծի ըսելու որ քու կողմէդ ազնիւ գործ մը չէ զիս սպասցնել այսպէս։

—Ժերմէն, առանձին ձգեցէք մեզ, ըսաւ Վիլֆոր։

Ծառան դուրս ելաւ, զարմանքի ակներեւ նշաններ ցուցնելով։

ԺԲ.

ՀԱՅՐ ՈՒ ՈՐԴԻ

Պ. Նուարթիէ, որ ներս մտնող անձն էր, աչքերով հետեւեցաւ ծառային՝ մինչեւ որ դուռը գոցուեցաւ նորէն. յետոյ վախնալով որ ծառան մտիկ կ'ընէ նախասենեակին մէջ, գնաց բացաւ դուռը. այդ զգուշութիւնը աւելորդ չէր, որովհետեւ Ժէրմէնի արագ հեռացումը ապացուցուց թէ ան զերծ չէր այն մեղքէն որ մեր նախահայրերուն կորստեան պատճառ եղած է։ Այն ատեն Պ. Նուարթիէ ինք գնաց գոցեց նախասենեակին դուռը, նոյնպէս փակեց ննջասենեակին դուռը, նիգերը դրաւ ու սրահ դարձաւ, ձեռքը երկարելով Վիլֆորի, որ բոլոր այդ շարժումներուն հետեւած էր զարմանքով, զարմանք մը որ շուտով չփարատեցաւ։

—Ահ, ինչո՞ւ համար գոհ չես՝ զիս տեսնելուդ համար, սիրելի Ժերար, ըսաւ Պ. Նուարթիէ, Պ. Վիլֆորի ուղղուած այնպիսի ժպիտով մը, որուն արտայայտութիւնը դժուար էր բացատրել։

—Ընդհակառակը, գոհ եմ, հայր իմ, պատասխանեց Վիլֆոր. բայց ա՛յնքան անսպասելի էր քու այցելութիւնդ որ քիչ մը զարմանք պատճառեց ինծի։

—Բայց սիրելի բարեկամս, ես ալ պիտի կրնամ նոյն բանը ըսել, յարեց Պ. Նուարթիէ, նստելով։ Ինծի իմաց կուտաք փետր. 28ին Մարսիլիոյ մէջ նշանուելնիդ և մարտ 3ին Բարիզ կը գտնուիք։

—Մի գանգատիք, հոս գտնուելուս համար, հայր իմ, ըսաւ Պ. Վիլֆոր, հօրը մօտենալով։ Ձեզի համար հոս եկած եմ. այս ճամբորդութիւնը թերեւս փրկէ ձեզ։

—Ահ, իրա՞ւ կ'ըսէք, պատասխանեց Պ. Նուարթիէ, ընկողմանելով իր թիկնաթոռին մէջ։ Պարոն դատաւոր, պատմեցէք նայինք. հետաքրքրական ըլլալու է։

—Հայր իմ, Սէն-Ժագ փողոցը գումարուած Պոնաբարթեան քլիւպին վրայ բան մը իմացա՞ծ էք։

—Թիւ 53ին համար կ'ըսէք։ Անոր նախագահն եմ։

—Հայր իմ, ձեր պաղարիւնութիւնը սարսուռ կը պատճառէ ինծի։

—Սիրելիս, ինչ կ'ուզես որ ըլլայ, երբ մարդ լեռնականներուն կողմէ հալածական, չոր խոտի կառքով մը Բարիզէն դուրս ելած է՝ Ռոպէսպիէռի ճարպիկ ոստիկաններուն կողմէ հետը դրուելով Պորտոյի ամայի դաշտերուն մէջ, այն ատեն շատ բանի կը վարժուի։ Շարունակէ՛ ուրեմն։ Լա՛ւ, ինչ անցած դարձած է Սէն-Ժագ քլիւպին մէջ։

—Իրողութիւնը սա է որ զօրավար Քընէլը հոն տարած են։ Զօրավարը իրիկուան ժամը իննին տունէն դուրս ելլելէ յետոյ, յաջորդ օրը Սէնի մէջ գտնուած է իր մարմինը։

—Ձեզի ո՞վ պատմած է այդ աղուոր պատմութիւնը։

—Նոյն ինքն թագաւորը, պարոն։

—Ի փոխարէն ես ալ լուր մը պիտի տամ ձեզի, յարեց Նուարթիէ։

—Հայր իմ, գիտեմ թէ ինչ պիտի ըսէք։

—Ա՜հ, ուրեմն գիտէ՞ք Ն. Վեհափառութեան կայսեր ցամաք ելլելը։

—Լռութիւն, հայր իմ, կ'աղաչեմ, նախ ձեզի, և յետոյ ինծի համար։ Այո՛, իմացայ այդ լուրը, և նոյն իսկ ձենէ առաջ գիտէի, որովհետեւ երեք օրէ ի վեր կը սուրայի Մարսիլիայէն դէպի Բարիզ, սա կատաղութեամբ թէ ինչու չէի կրնար երկու հարիւր փարսախ տեղը կտրել մէկ անգամէն, մինչ ատոր մտածումը կը տանջէր ուղեղս։

—Երեք օր առաջ մի, խենթ ե՞ք։ Երեք օր առաջ կայսրը ցամաք ելած չէր։

—Ինչ փոյթ. ծրագրէն տեղեկութիւն ունէի։

—Ինչպէս։

—Էլպա կղզիէն ձեզի ղրկուած նամակի մը շնորհիւ։

—Ինծի՞։

(Շարունակելի)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»

Վիքթորիէն Սարտուի

Աբէլ-Արմէն-Զարիֆեան Թատերախումբը իր խաղացանկին ամէնէն յաջող Թատերախաղերէն մէկը ներկայացուց առջի գիշեր, Բէթի Շանի մէջ։

Վիքթորիէն Սարտուի Հայրենիքը իր միւս Թատերախաղերուն նման ունի բեմականութիւն, պատկերներու այլազանութիւն, շարժում և ազդու տեսարաններ։ Հայրենիքը՝ Սարտուի ուրիշ շատ մը Թատերախաղերէն աւելի՝ ունի գաղափարական հիմք և որոշ նպատակ, աւելի ճիշդը, որոշ նպատակներ, որովհետեւ միակ նպատակի մը չի ձգտիր ան բոլորովին, այլ շատ մը նպատակներու խառնուածն է՝ բիւս արեգ մը ըլլալու ձգտող։

Սարտու իր այս գործին մէջ իրարու դէմ կը հանէ տարբեր տարբեր ներհակ գաղափարներ և զգացումներ. այս պատճառով խաղին վերլուծումը ընելու համար պէտք ըսել թէ զանազան զգացումներու կռիւն է ան։ Սարտու կուտայ մեզ Րիզօրի տիպարին մէջ պատուի և պարտականութեան երկու ներհակ զգացումներ կը հանէ դէմ դիմաց. իր բնատանեկան պատիւը աղարտուած է, պէտք է լուծել այդ խորտակուած պատիւին վրէժը. բայց այդ վրէժը լուծելու համար անհրաժեշտ է սպաննել երիտասարդ մը որ իր խոցոտուած Հայրենիքին յոյսն ու ակնկալութիւնն է, ու ինք կը սիրէ հայրենիքը և իր պարտականութիւնն է պէտք եղած զոհողութիւնը ընել անոր համար. և ահա բնատանեկան պատիւ ու հայրենիքի սէր դէմ դիմի են, իրարու դէմ կը մարտնչին, բայց վերջապէս յաղթութիւնը հայրենիքի սէրն է որ կը տանի, այսինքն իր պատիւը տեղի կուտայ իր Պարտականութեան առջեւ։ Անդին, Քարլօս Վանտէր Նուտի տիպարին տակ, նորէն սէրն ու պարտականութիւնն են որ դէմ դիմաց են կանգնած. ան երդուընցած է իր ամէնէն սիրելի բարեկամին մահուան առջեւ՝ վրէժ լուծել այդ մահուան համար, կամ աւելի ճիշդը վրէժ լուծել իր մատնուած ու սիրական հայրենիքին համար. բայց այդ մատնիչն է իր սիրականը, իր ամէնէն աւելի նուիրական էակը. ո՞րը զոհել. երդումը այսինքն պարտականութիւնը դրժել, թէ իր սէրը, այսինքն իր կիրքերը զոհաբերել. սէր և պարտականութիւն նորէն դէմ դիմի են. այս անգամ կռիւը աւելի երկար է և մարտնչումը աւելի դիւցազնական, բայց կրկին պարտականութիւնն է որ յաղթական կուգայ դուրս, ու սէրը կ'ընկճուի անգամ մըն ալ։ Ուրիշ տիպար մը, Դոլօրէսին տիպարը. հոն մղուած կռիւը տարտամ է ու անորոշ. հետեւաբար կռիւէն ելած յաղթութիւնն ալ չի ցայտեր դուրս, անորդ կիրքերն ու որդիական գուրգուրանքն են որ կը ճակատին հոն իրարու հետ. Դոլօրէս խեղճ ու մոլեգին հոգի մըն է և վրէժի ծարաւի. պէտք է գոհացնել այդ հրէշային կիրքերը, բայց ահա իր աղջիկը, իր սիրական ու իր վատուժ աղջիկը, որ իր վրէժին այդ յաղուրդէն մասեր կ'ուզեն խլել իրմէ, ու հոս, այս կերպով, որդիական գորով ու արմատացած գազանութիւն՝ յաղթանակը ձեռք ձեռք պիտի խլեն. երկուքն ալ տիրապետութեան պահեր ունին, երկուքն ալ իրենց գոհացումը գտած են։ Տօլօրէզին տիպարն ալ կայ. ու հոս, այն տիպարին մէջ, սէրին ու ատելութեան մէջ է որ ճակատամարտը պիտի մղուի. կամ աւելի ճիշդը սէր և ատելութիւն՝ պիտի պայքարին բնատանեկան պարտականութեան հետ. Տօլօրէզ, կոմսուհին, կ'ատէ իր ամուսինը և կը սիրէ երիտասարդ մը՝ վայրենական սէրով. ու անգամ մը սէրին համար կը դաւաճանէ իր ամուսնական պարտականութեան դէմ, ու անգամ մը դաւաճանած, ա՛լ ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ կ'ընկրկի, սիրահարին յանձնուելու համար պէտք է ճողոպրել իր ամուսինէն, ու այս բանին համար, մատնութիւնը ինչ լաւ միջոց. բայց այս կիրքերէն բղխած մատնութեան հետ՝ ամբողջ ազգութիւն մըն է որ կը մատնէ. իր ամուսինին պարտականութեան և իր սէրին միջեւ մղուածը բացարձակ կռիւ մը չէ սակայն, որովհետեւ յաղթութիւնը սկիզբէն մինչեւ վերջ իր սէրն է որ տարած է, ու իր պարտականութեան կողմէ մղուած դիմադրութիւնը գրեթէ զգալի ալ չէ։

Ահա վերլուծումը Հայրենիքի ոգիին։ Իր այս ընդհանուր նպատակներուն հետ, Սարտուի այս գեղեցիկ Թատերախաղը հայրենիքի սէրն է որ կը ցայտեցնէ ուժգնօրէն. ու հայրենիքի սէրին դէմ՝ տանջանք ու կախաղան դնելով, ա՛լ աւելի պերճախօս և ուժգին կը դառնայ ան։ Ներկայացումը արտայայտութեան և ամբողջականութեան տեսակէտով անգաւ շատ յաջող. ընդհանուր տպաւորութիւնը կարելի եղաւ անաղարտ պահել մինչեւ վերջ, և այս արդէն բաւական բան է. բեմադրութը շատ խնամուած էր ու իր կարգին նպաստեց ընդհանուր յաջողութեան. դերերը մեծ մասով լաւ բաշխուած էին՝ թէեւ անհարթութիւններէ զատ. միայն թէ պէտք է Ֆիկիւրանտներու լաւ խնամք տանիլ՝ ներկայացումէն առաջ ալ վարժեցնելով զանոնք։

Վաղուան թիւով կը խօսինք դերակատարներու մասին։

ՍԻՐՈՒՆԻ

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆՈՅՇ

Տիկին Սիրանոյշ սովորական արուեստագէտուհի մը, տաղանդաւոր նմանցնող մը չէ. իբրեւ դերասանուհի՝ դերասանական արուեստէն շատ բարձր խոյանքներ ունի։ Մինչեւ այսօր իր բոլոր կատարած դերերը ցոյց տուին այս ճշմարտութիւնը, մանաւանդ Համլէթը, որուն նման դերի մը պատասխանատուութիւնը ստանձնելու և զայն հաւատարմօրէն արտայայտելու համար արուեստի գիտակցութիւն, զգացում, զարգացում և մանաւանդ բարոյական կորով ունենալ պէտք էր. Տիկին Սիրանոյշ կրցա՞ւ հաստատել այս ձիրքերուն տէր ըլլալը. բացարձակապէս ա՛յո։ Համլէթը ներկայացնել կը նշանակէ ամբողջ մարդկութեան ցաւերուն եւ յոյսերուն թարգմանը ըլլալ. Համլէթը մարդն է, մարդկութիւնն է։ Այսքան պատասխանատու դերի մը մէջէն յաղթական դուրս գալ սովորական արուեստի գործ չէ։ Ներկայացման սկիզբէն մինչեւ վերջը առանց րոպէ մը տկարանալու, Տիկին Սիրանոյշ իր արուեստին բովանդակ չքեղութիւնը ի հանդէս բերաւ։ Լինել չը լինելու դժուարին ու գերագոյն րոպէին մէջ, աննման արուեստով մը մատնանիշ ըրաւ կարծես մեր իսկ հոգիին բոլոր թաքուն խորշերուն անցուդարձը. բացատրեց կարծես մեր իսկ հոգեկան ցաւերը, տառապանքները, գալարումները. ան կըրցաւ յուզել նոյնքան մեր միտքը որքան մեր հոգին. մեր, կըսեմ, մենք՝ տեսակ մը պզտիկ համլէթներ, բոլոր մեր տժգոյն բաղձանքներով, տատամսոտ որոշումներով, հիւանդ անուրջներով, անզիղ կամքերով, հոգերու բեռան տակ ծռած մէջքերով, դողդոջուն ոտքերով, ու մնացած զգլխումներով, կսկիծներով, մենք բոլորս, այսօրուան ամբողջ մտաւորականութիւնը, որ կեանքէն զզուած է ու մահէն կը սոսկայ և այդպէս ճակատագրին ալիքներուն վրայ տարուբեր՝ անկարող ու վատ ո և է խոյանք ժեսթով ազատելու բոլոր ցաւերէն մէկ անգամէն. ահա թէ ինչո՛ւ համար «լինել չը լինելու» խաղաղ ու բութ երեւոյթին անգոյն տեսարանին առջեւ միտքն ալ հոգիին հետ հեղեղի պէս արցունք կը թափէ։

Տիկ. Սիրանոյշի մեծութիւնը հոն է մանաւանդ որ ան իր խաղարկութեան մէջ կը դնէ տեսակ մը անկեղծութիւն և խանդաղատանք։ Շէյքսբիրի ընդհանրապէս բոլոր տիպարները, մանաւանդ Համլէթը խառնուրդ մըն է տեսլականի և իրականի։ Տիկ. Սիրանոյշ տեսլականի շատ թափանցիկ շղարշ մը կը դնէ իրականին վրայ և այդպէսով ան կը դառնայ իրապաշտ դպրոցին առաջին հայ արուեստագիտուհին։ Տիկ. Սիրանոյշ եթէ նոյն իսկ կին Համլէթ մը եղած ըլլար, ոչինչ պիտի կորսնցնէր իր բարձր արժանիքէն. խնդիրը կին կամ էրիկ մարդ ըլլալուն վրայ չէ, այլ կարենալ հասկնալ ու արտայայտելուն այսքան բարձր փիլիսոփայութիւնը կեանքին, և այդ որո՞ւ կողմէ. հայ կնոջ մը որուն դպրոցը եղած է բարոյական կորովը, առաջնորդը՝ արուեստին սէրը, խրախուսողը՝ հասարակութեան մերթ անոյշ ու մերթ կծու դատումները, իսկ յոյսը՝ ապագայ լքումի և մոռացութեան անգութ հեռապատկերը։

ԴՈՐԳԻՆԱ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հասած պաշտօնական լուրերու նայելով, պաշտպան տէրութիւնները չեն որոշած վերստին գրաւել կղզին։ Այդ գաղափարէն հրաժարած են անոնք։ Կը հերքուի նաեւ սա լուրը թէ ո եւ է դիմում եղած ըլլայ՝ Գերմանիան և Աւստրիան ալ մասնակից ընելու համար կատարուած բանակցութեանց։

⁂ Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հելլէն կառավարութիւնը ծանուցագիր մը յղելով տէրութեանց, յայտարարած է թէ Ազգ. Ընդհ. Ժողովը կրետական խնդրով չպիտի զբաղի, այլ Սահմանադրութեան վերաքննութեամբ։ Հետեւաբար, Կրետացիները չպիտի պահանջեն որ երեսփոխան ղրկեն Աթէնք։

⁂ Հաննայէն հասած վերջին լուրերը գոհացուցիչ են։ Կ'երեւայ թէ Կրետացիները աւելի առողջ կերպով կը գնահատեն կացութիւնը և կըսկսին ըմբռնել թէ ի՛նչ հետեւանք պիտի ունենայ գործը, եթէ երբեք ընդդիմանան տէրութեանց կամքին։ Կը կարծուի որ Կրետացիները սիրայօժար պիտի ընդունէին ինքնօրինութիւնը, եթէ դրդուած չըլլային կուսակցապետներու կողմէ։

⁂ Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ ցաւով կը դիտուի որ Կրետացիները տէրութեանց խորհուրդներուն անսալ չեն ուզեր։ Այդ արկածախնդիր քաղաքականութեան հետեւանքը կը նկատուի կղզիին վերստին գրաւումը։

⁂ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն Նախարարաց Խորհուրդին մէջ յայտարարած է թէ Թուրքահելլէն յարաբերութիւնները գոհացուցիչ ըլլալով, ամէն կնճռոտութեան առաջքը առնուած է. Պ. Բիշօն ծանուցած է թէ Անգլիոյ, Իտալիոյ և Ռուսիոյ կողմէ ընդունուած է Ֆրանսայի առաջարկը՝ Կրետէի գործադիր իշխանութեան ծանուցագիր մը ղրկելու մասին։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Նախարարաց Խորհուրդը իր կիրակի օրուան նիստին մէջ որոշեց գործադիր իշխանութեան շնորհակալութիւնները յայտնել Սուլթանին՝ իր մէկ ամսաթօշակը օսմանեան նաւատորմին նուիրած ըլլալուն համար։ Ետքը Խորհուրդը զբաղեցաւ սա խնդիրներով։ Նաւային ծրագիրը՝ որ տասը տարի պիտի գործադրուի՝ նաւատորմը վերակազմելու համար։ Հարկ եղած վարկը՝ Ատանայի մէջ օսմ. որբանոց մը շինելու համար։ Յանձնախումբի մը կազմութիւնը՝ հանգստեան սնտուկի կանոնագիր մը պատրաստելու համար։ Վաւերացում ելմտ. նախարարութեան ծրագրին նոր պատրաստուելիք զարդոսկիներու մասին։ Տէրսիմի ապստամբական շարժման մէջ յանցաւորներու պատիժ։ Զաքքրճալիի աւազակախումբի հետապնդման միջոցին զոհ գացած զինուորներու ընտանիքներուն տրուելիք պարգեւ։ Օրտու գաւառին բնակչութեան տրուելիք գումարը սերմնցու գնելու համար։ Պետական չէնքերը ապահովագրելու մասին առաջարկ։ Ոգելից ըմպելիի տուրքը բարեփոխելու կանոնագիր։ Առժամեայ համաձայնութեան մը կնքումը Սերպիոյ հետ՝ մինչեւ որ յանցաւորներու յանձնումի մասին դաշնագիր մը կնքուի։ Արմտիքի բաշխում Ֆաթսայի կարօտ բնակչութեան։ Սուրիայէն Հալէպ և Դամասկոս արմտիքի առաքման դէմ դրուած արգելքին բարձումը։ Հարկ եղած գումարը՝ Կարմիր Ծովու նաւարկութեան յատկացուելիք շոգենաւերու գնման համար։ Եէմէնի մէջ կազմուելիք վաշտերը։ Արմտիքի բաշխում Էտիրնէի շրջակայքը գտնուած քանի մը գիւղերու։ Պահեստի սպաներու օրէնքին վրայ աւելցուելիք յօդուածը։ Ֆիլոքսէրայի մասին պատրաստուած կանոնագրին հրահանգներուն Խորհրդարան յղուիլը։ Հելլէնհպատակ տիկին Միխայիլօյի ժառանգութեան խնդիրը։ Խորհրդարանի գումարման յատկացուած պալատան գնումը։ Գոնեայի դաշտին ոռոգումը։ Սելանիկի Քիւչիւք Գարապուրնու ամրութեան իբր միթերանոց գործածութիւնը։ Շէյխ-իւլ-Իսլամին և դատական նախարարին կողմէ պատրաստուած օրինագիծը։ Եէմէնի մէջ Շէրիի և քաղաքային դատարաններու կազմակերպութեան մասին։ Ելմտական նախարարին կողմէ յօրինուած օրինագիծը կալուածատուրքի մասին։

ՆՈՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ
ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

Փետրուար 5 թուով Սելանիկէն Բ. Դուռ ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պուլկար զինուորները զէնք պարպած են Պայրրլարի օսմ. կայանի պահակներուն վրայ։ Կայանին կողմէ եղած ազդարարութեան վրայ, տասնապետ մը համնելով, նոյնպէս Պուլկարներու կրակին ենթարկուած է։ Տասնապետը պատասխանելով այդ յարձակումին, հարուածներ փոխանակուած են Թուրք և պուլկար զինուորներու միջեւ։ Երկու կողմէն ալ վիրաւորներ կան։ Բէքէմինչէ գիւղէն երկու զինուորներ սահմանագլուխը անցնելով, աննշմար եղած են։

⁂ Պուլկար երեսփոխաններու Պոլիս այցելութիւնը առայժմ յետաձգուած է մինչեւ որ վերջ գտնեն երկու երկիրներու միջեւ գտնուող թիւրիմացութիւնները։

ԷՔԶԱՐՔԸ

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Պուլկարաց Էկզարքը, որ հիմա Սօֆիա կը գտնուի, մօտ օրէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։ Լա Թիւրքի կ'իմանայ թէ Էկզարքը մայիս ամսուն առաջին կիսուն պիտի դառնայ մայրաքաղաք։ Առողջութիւնը շատ տկար տկար ըլլալուն, ո և է աշխատութիւն չի կրնար կատարել տակաւին։ Բժիշկները բացարձակ հանգստութիւն պատուիրած են։ Էկզարքը ուրախութիւն յայտնած է արդի Դանիէֆին տրամադրութիւններուն համար, որով ան կը թոյլատրէ պուլկարական Սինոդին գումարումը Կ. Պոլսոյ մէջ։ Իր միակ փափաքն է նախագահել այդ Սինոդին գումարման։ Էկզարքը քիչ ատեն պիտի մնայ հոս։ Ետքը Աւստրիոյ հանքային ջուրերը պիտի երթայ։

ԿԷՄԱԼ ՓԱՇԱ

Եէնի Թանին իր երէկուան թուով կը հերքէ սա զրոյցը թէ Կէմալ փաշա հրաժարած է, իր առաջարկները ընդունուած չըլլալուն համար։ Նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ ծովակալին հրաժարումը ո և է գաղտնի պատճառէ առաջ եկած չէ։

⁂ Եէնի Կազեթա կը գրէ թէ Կէմալ փաշա ետ պիտի առնէ իր հրաժարականը, խնդրելով որ երկար արձակուրդ մը տրուի իրեն։ Սէպահ Միլլէթ հերքելով այդ լուրը, կ'ըսէ թէ անգլիացի ծովակալը վերջնապէս հրաժարած է ու յառաջիկայ ուրբաթ օր պիտի մեկնի մայրաքաղաքէն։ Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօն յանձնուած է անգլ. ծովակալ մը պաշտօնի կոչել Կէմալ փաշայի տեղ։

ԿԱԽԱՂԱՆ

Անցեալ շաբաթ օր Գիւմիւլճինայի մէջ կախաղան հանուեցան այն չորս յոյն աւազակները, որոնք Բաթէրբանի որդին լեռ փախցուցած էին ու ընկերացող գաւասը սպաննած էին։

ՆԻԱԶԻ ՊԷՅ

Հէրոս Նիազի պէյ, մէկ քանի օր առաջ, Մանաստըրէն Սելանիկ երթալով, օսմ. քոմիտէին քլիւպը այցելած է։ Ցաւօրդ օրը, Նիազի պէյ դարձեալ Մանաստըր դարձած է։

ԵԷՄԷՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պէնիքէչ ցեղը, հակառակ իրեն տրուած խորհուրդներուն, կը շարունակէր ապստամբական գործունէութիւնը։ Օսմ. զօրքերը հետապնդելով ապստամբները, պարտութեան մատնած են զանոնք։ Հօլան ցեղն ալ, որ երկար ատենէ ի վեր աւազակութեամբ կը զբաղէր, ստիպուած է հնազանդութիւն յայտնել, օսմ. զինուորներու հետ ունեցած ընդհարումէ մը յետոյ։

ԲԱՑԸ ՄՆԱՑԱԾ ՍՊԱՆԵՐԸ

Նոր որոշումի մը համաձայն, զինուորական թէնսիգաթի գործադրութեան հետեւանքով քառորդէն դուրս ձգուած բոլոր զինուորականները մինչեւ մարտ 1/14 իրենց աստիճաններուն համեմատ պաշտօնի պիտի կոչուին զանազան զօրաբանակներու մէջ։ Հանգստեան կոչուած զինուորականներուն տեղ բացը մնացած սպաները պիտի անցնին։

ԱԼՊԱՆԵՐԷՆԻ ՏԱՌԵՐԸ

Սալահօրի ալպանիական քլիւպի անդամները սա հեռագիրը ուղղած են ալպաներէն լրագրի մը. «Երկար ատենէ ի վեր փորձերով ապացուցուած են մեր լեզուին յարմար եղող մեր տառերուն ընծայած բարիքները և օգտակարութիւնը։ Անոնց ջնջումը պահանջելու համար ի գործ դրուած միջոցները անարդար են։ Յանուն հայրենիքի փրկութեան, կը խնդրենք որ զգուշանան ամէն անհամաձայնութենէ»։

⁂ Սքիւպէն կը հեռագրեն թէ ժողովրդեան մէջ ընդհանուր յուզում առաջ բերած է լատին տառերով դասաւանդութեան սկսուիլը։ Ատոր վրայ՝ որոշուած է արաբերէն տառեր գործածել։

ԿԱՅՍ. ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. նաւատորմի հանգանակիչ մասնախումբէն պատուիրակութիւն մը, որ կը բաղկանար Շէֆիգ պէյէ, վաճառական Աղաւնի էֆ.է, Հաշուակալութեան Ատեանին անդամ Րիֆաթ պէյէ, վաճառական Պ. Իզրաք Բամիէ, առողջապահական բժիշկ Տօքթ. Բէթրաքիէ և վաճառական Տիգրան էֆ. Մանուկեանէ, ուրբաթ օր ներկայացաւ Սուլթանին։ Յիշեալները ունկնդրութեան սրահը մտած պահուն, կայսրը իր քով գտնուող Եպարքոսին ուղղելով խօսքը, ըսաւ. «Ահաւասիկ հայրենասիրական պատուիրակութիւն մը։» Շէֆիգ պէյ, պատուիրակութեան կողմէ, շնորհակալութիւն յայտնեց սահմանադրական վեհապետին, որ ոչինչ չի խնայեր՝ իր երկրին վերականգնումին և իր հաւատարիմ հպատակներուն բարօրութեան համար։ Սուլթանը սա պատասխանը տուաւ. «Շատ գոհ եմ ազգին հայրենասիրութենէն և հանգանակիչ մասնախումբին կատարած եռանդուն ծառայութիւններէն։ Ես ալ պիտի մասնակցիմ այդ հանգանակութեան և ի նպաստ նաւատորմին կը նուիրեմ իմ մէկ ամսաթօշակս։ Առաջին վճարումը կրնաք ստանալ առաջին սենեկապետէն։» Պատուիրակութիւնը մեկնեցաւ՝ իր ջերմագին շնորհակալութիւնները յայտնելէ յետոյ Սուլթանին։ Պատուիրակութիւնը ստացաւ առաջին վճարումը՝ 1946 օսմ. ոսկի։ Ետքը պատուիրակութիւնը Նպաստաւորաց կեդր. յանձնախումբին մօտ երթալով, այդ գումարը յանձնեց գանձապետին։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

Պատերազմական նախարարութիւնը Գ. զօրաբանակի հրամանատարին պաշտօն յանձնած է շարժուն գունդեր կազմելու, Ռումէլիի նահանգներու հրոսախումբերը հալածելու համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ

Օսմ. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Պ. Տէֆֆէօ նամակ մը գրելով խմբագրութեանս, կը ծանուցանէ թէ ի նպաստ Ֆրանսայի ողողեալներուն, երէկուընէ սկսեալ հանգանակութիւն մը բացուած է Ինիոն Ֆրանսէզի մէջ, նախագահութեամբ Պ. Տէֆֆէօի և հովանաւորութեամբ ֆրանսական դեսպան Պ. Պօմփարի։ Նպաստները պիտի ընդունուին Ինիոն Ֆրանսէզի մէջ։ Միեւնոյն նամակով կը խնդրուի մեզ Ինիոն Ֆրանսէզ հասցնել նպաստները, որոնք Արեւելքի խմբագրութեան ղրկուին այդ նպատակին համար։ Սիրով պիտի կատարենք մեր այդ պարտականութիւնը։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Ելմտական նախարարութիւնը Երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացնէ մանրամասն տեղեկագիր մը, որուն մէջ բացատրուած են նաւատորմին համար արտակարգ վարկի մը քուէարկումը՝ երկրին տնտեսական կացութեան համեմատ, կացութիւն մը որ հետզհետէ կը բարւոքի։ Ելմտական նախարարը Խորհրդարանէն կը խնդրէ իր պարտականութիւնը կատարել՝ հարկ եղած վարկը շնորհելով՝ մարտանաւերու թիւը աւելցնելու համար։

⁂ Ի նպաստ նաւատորմին՝ մինչեւ հիմա 1,521,758 ղրուշ հաւաքուած է Սելանիկի և Սէրէզի մէջ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆԸ

Յառաջիկայ մարտ 1էն սկսեալ՝ ելմտական պաշտօնատան մէջ պիտի գործադրուին ելմտական նախարարին և Խորհրդական Պ. Լօրանի բարենորոգման ծրագիրները։ Ֆրանսայի և Անգլիոյ ելմտական կազմակերպութեանց համաձայն պատրաստուած են այդ ծրագիրները։ Ընդհանուր վճռակարգութեան դիւան մըն ալ պիտի հաստատուի։ Օտարահպատակներէն գանձուելիք քաթանթի տուրքի խնդիրը առայժմ յետաձգուած է։

ՀՌՈՄԻ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալական կառավարութիւնը հաւանեցաւ իբր Հռոմի օսմ. դեսպան ընդունելու Բէհզիմ պէյը, որ ասկէ առաջ նոյն պաշտօնը կը վարէր Ուաշինկթընի մէջ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐ. ՏԱԳՆԱՊԸ

Կացութիւնը անփոփոխ կը մնայ, և յունական թերթերը աւելի քան երբեք յոռետեսութիւն ցոյց կուտան պատրիարքութեան տագնապի մասին։ Այս կիրակի օր ալ, պատարագէն յետոյ, ժողովրդեան կողմէ ցոյցեր կատարուեցան ի նպաստ Տ. Յովակիմ Պատրիարքին, որ ներկայ չէր ժամերգութեանց։ Ժողովրդեան թախանձանքին վրայ, Տ. Յովակիմ, աշխարհական քանի մը անդամներէ շրջապատուած, պատշգամ ելլելով կարճ բանախօսութիւն մը ըրաւ։ Պատրիարքը յայտարարեց թէ մինչեւ վերջը պիտի կատարէր իր պարտքը՝ Եկեղեցին ու Ազգին շահերը փրկելու համար։ Այդ միջոցին ժողովրդեան մէջէն աղաւնի մը թռցուեցաւ, որուն վիզը կապուած ժապաւէնին վրայ կը կարդացուէր. «Կեցցէ՛ մեր Պատրիարքը, մեր Ազգին պետը։»

ՊԵԼԺ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պելճիքայի Ալպէր Թագաւորին գահակալութիւնը Սուլթանին ծանուցանելու պաշտօն ունեցող պատուիրակութիւնը մայրաքաղաքս հասած ըլլալով, Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին այցելեց։ Արտաքին գործոց նախարարը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ։ Պատուիրակութիւնը ղրոսական պտոյտ մը կատարեց Պոլսոյ կողմը։

ՄԱՀ

Կրթական նախկին նախարար Միւնիֆ փաշա Էրէնքէօյի ապարանքին մէջ մեռած է 84 տարեկան հասակին։ Հանգուցեալը, Այնթապցի, դեսպանական պաշտօններ ալ վարած է։

ՍԱԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ԳՈՐԾԸ

Ծերակոյտի Նախագահ Սաիտ փաշայի և ելմտական նախարարութեան միջեւ ծագած վէճը վերջ գտաւ։ Սաիտ փաշա, Եպարքոսին ուղղուած նամակով մը, կը յայտարարէ թէ 1017 ոսկի վճարած է կալուածատուրքի հաւաքիչներուն և 102 ոսկի ալ՝ Վօսփորի մէջ ունեցած հողերուն համար, միեւնոյն ատեն Կ. Պոլսոյ կուսակալին դիտել տալով թէ կալուածատուրքի կանոնագրին Գ. յօդուածին համաձայն չէ եղած գանձումը։ Միւս կողմէ ալ Սաիտ փաշա 6600 ոսկի կը պահանջէ ելմտական նախարարութենէն։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ

Ատաքազարի մէջ փուռի գործաւորները միթինկ մը գումարելով՝ իրենց վիճակին բարելաւման պահանջումներ ըրած են։ Փռապանները բոլորովին մերժած ըլլալով այդ պահանջումները, գործաւորները գործադուլ ըրած են։ Անոնք փուռ մը վարձելով՝ սկսած են հաց պատրաստել և հինգ փարա պակաս ծախել։

ՈՒԶՈՒՆ ՔԷՕՓՐԻՒԻ ԴԷՊՔԸ

Էտիրնէի Ոճրադատ Ատեանը անպարտ արձակած է այն Յոյները, որոնք անցեալ մայիսէն ի վեր բանտարկուած կը մնային։ Ատոնք ամբաստանուած էին թէ Աթէլֆիա անուն գաղտնի ընկերութիւն մը կազմելով՝ ուզած էին Ուզուն-Քէօփրիւի շրջակայքը Յունաստանի միացնել։ Ամբաստանեալներուն մէջէն երկու հոգի երկուքական տարի բանտարկութեան դատապարտուած են՝ իրենց ձերբակալման ատեն ընդդիմացած ըլլալնուն համար։

ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ

Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Նախորդ Եպարքոս Հիլմի փաշա Էլիզէի պալատան մէջ ընդունուած է Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Ֆալիէրի կողմէ։ Տեսակցութեան միջոցին Նախագահը խիստ համակիր լեզուով և անկեղծ չեշտով մը խօսած է օսմ. վերանորոգման մասին. Նոյնպէս Պ. Ֆալիէր մեծ հիւրասիրութիւն ցոյց տուած է։ Նախագահը Հիլմի փաշայի տրամադրութեան տակ դրած է Ազգ. Ժողովներու մէջ ունեցած օթեակները և Օբերա Թատրոնի իր օթեակը։ Նախորդ Եպարքոսին դիւրութիւններ պիտի ընծայուին՝ պետական պաշտօնատուններու կազմակերպութեան մասին տեղեկութիւններ առնելու համար, և այդ նպատակաւ պաշտօնատար մը դրուած է անոր տրամադրութեան ներքեւ։

ՉԷՐՆՕՊԷԷՖ

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ ծանօթ յեղափոխական Չէրնօպէէֆ, որուն համար սկզբան ծանուցուեցաւ թէ մեռած էր ու յետոյ հերքուեցաւ, Տուլճիա (Ռումանիա) հասած է իր արբանեակներով։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է զայն, կասկածելով որ հրոսախումբ մը պիտի կազմէ՝ Մակեդոնիա արշաւելու համար։ Սօֆիա ղրկուած է Չէրնօպէէֆ։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Շէյխ-իւլ-Իսլամը, առջի օր, Սուլթանին ներկայացաւ։ Հիճազի զօրաբաժնին հրամանատար Ապտուլլահ փաշա, նախընթաց օր, կայսեր ներկայանալով, հրաժեշտ տուաւ։

ԼՐԱՑՈՒԱԾ ՊԱՏԻԺ

Սէպահի Միլլէթի պատասխանատու տնօրէն Նէօլոզոս էֆ., որ Պատերազմական Ատեանին կողմէ երկու ամիս բանտարկութեան դատապարտուած էր, իր թերթին մէջ գրգռիչ հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար, իր պատիժը լրացուցած ըլլալով, ազատ արձակուած է։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՆՈՒԷՐ

Զօրեքչարթի իրիկուն երկու բեռնակիրներ, իւրաքանչիւրը մէյմէկ սնտուկ շալկած, Խորհրդարան կ'երթան։ Բարապանները չեն ընդունիր սնտուկները, ըսելով թէ իրենք տեղեկութիւն չունին և իմաց կուտան ոստիկանութեան։ Սնտուկները կը բացուին և արճասպով լեցուն մէկ լիտրնոց և օխանոց ութը շիշ կը գտնուին մէջէն։ Սնտուկները մօտակայ դեղարան մը կը փոխադրուին, ուր կը հաստատուի թէ շիշերը արճասպ կը պարունակեն։ Կ'ըսուի թէ սնտուկները յանձնող անձը Հրեայ մըն է, բայց ինքնութիւնը չէ հաստատուած տակաւին։ Նաեւ կ'ըսուի թէ սնտուկներուն մէջ շիշերով հեղուկ և ծրարներով ալ փոշի կար։ Դեղագործ մը քննելով կը յայտնէ թէ հեղուկը Նիթրօկլիսէրին (պայթուցիկ նիւթ մը) էր, իսկ փոշիին ի՛նչ ըլլալը չէ կրնար հասկնալ։ Միւս կողմէ Հանր. ապահովութեան ընդհ. տնօրէնը կը զեկուցանէ. «Մայրաքաղաքին մէջ զրոյց շրջած է թէ պոմպա և պայթուցիկ նիւթեր գտնուած են Երեսփ. Ժողովին, ինչպէս նաեւ Գալաթիոյ մէջ։ Հանրային ապահովութեան ընդհ. տնօրէնութիւնը հրապարակաւ կը հերքէ այս զրոյցները, որոնք սուտ են և հանրային կարծիքը վրդովելու նպատակով միայն յերիւրուած են»։

«ԼՈՆԺԻՆ»Ի ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր առած տեղեկութեանց նայելով, մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող ժամացոյցի բոլոր վաճառականները մասնակցած են Պատերազմական պաշտօնատան մէջ բացուած մրցումին, ուր գերազանց հանդիսացած են զուիցերիական «Լոնժին» ժամացոյցները։ Ուստի Պատերազմական պաշտօնատունը որոշած է «Լոնժին» ժամացոյցը ընդունիլ հեռագրական վաշտերուն մէջ։ Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք «Լոնժին» ժամացոյցներուն ներկայացուցիչ Նասիպ Ճէզվէճեան և որդւոյն ձեռք բերած այս յաջողութիւնը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՃԻՐ

Ոստիկանութիւնը Հայտար Փաշա պարապ գետնի մը վրայ գտած է մարդու մը դիակը, որ լայն վէրք մը կը կրէր վզին վրայ։ Բիւրա Համտի պէյ անուն մէկն է 31 տարեկան և Թաղապետական նախկին հաւաքիչ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած է։

ՕԹՈՄՈՊԻԼԻ ԱՐԿԱԾ

Կիրակի օր, Բերայի Մեծ Փողոցէն անցնող օթօմօպիլ մը տապալեց մաքսատան գնահատիչ Ղազարոս էֆ.ն։ Խեղճ մարդը ծանր վէրքեր ստացաւ։

ԶԷՆՔԻ ԳՐԱՒՈՒՄ

Ղալաթիա, Հիւսէյին անուն մարդու մը վրայէն հարիւր փամփուշտ և պէլժիական երկու զըրմա հրազէն գտնուած ըլլալով, Պատերազմական Ատեանին ղրկուեցաւ այդ անձը։ Նոյնպէս Ղալաթիա բնակող ուրիշ անձ մը, Հաճի Մահմուտ, ձերբակալուեցաւ, զէնք կրելուն համար։

ԿԵՂԾ ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Սահմանագլխի իշխանութեանց կողմէ տրուած տեղեկութեան վրայ, Մաքրի գիւղի մէջ երեք հոգի ձերբակալուած էին իբր անիշխանական։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուած է որ ատոնք Գերմանիայէն եկած էին հետիոտն, ամբողջ Կեդր. Սերպիայէն ու Պուլկարիայէն անցնելով։ Այդ անձերը գերման հիւպատոսարանին յանձնուած են։

ԹԱՏՐՈՆ

ՆՈՐ ԲԵՄ

Վարչութեամբ ՏԻԿ. ՍԻՐԱՆՈՅՇԻ

Այս գիշեր, ժամը 3 1/2ին Զմեռնային Թատրոնին մէջ Գատըգիւղցիներու խնդրանքով կը ներկայացուի Սուվորինի ՄԻՏԵԱՆ, ողբ. 5 արար։

Գիները սովորական

ԱՌԱՆՑ ԴԱՍՏԻՐՈՒԻ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՍՈՎՐԻԼ

Փափաքողներուն կը յանձնարարենք Պ. Լուսինեանի Ֆրանսահայ բառգիրքը, ուր ամփոփուած են Ֆրանսերէնի բոլոր ոճերը, ձեւերը, դարձուածքներն ու ուսումները ինչպէս նաեւ բոլոր անկանոն բայերուն խոնարհումները։ Ճշմարիտ Հայ Լառուս մը։ Կը ծախուի Ա. Հատորը 65 ղրշ. թղթակազմ, 75 ղրշ. ընտիր լաթակազմ։ Սկսած է տպագրուիլ։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԹԷՆՍԻԳԱԹԻ ԽՆԴԻՐ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՍՊԱՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ՅԱՋՈՂԱԾ

57-ի ԴԷՄ 112 ՔՈՒԷ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ
(Ռ. ՏԱՐԻ)

Օսմ. Խորհրդարանը երէկ իր 36րդ նիստը գումարեց Րիզա էֆ.ի ապարանքին մէջ նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի: Նիստը բացուեցաւ ժամը 5.50ին: Ներկայ էին միայն 82 երեսփոխաններ:

Կարդացուեցաւ 35րդ նիստի ատենագրութիւնը: Այս առթիւ Ահմէտ Րիզա պէյ դիտողութիւն ըրաւ թէ՝ նախորդ նիստի միջոցին Մերակոյտի մասին Վարդգէս էֆ.ի խօսքերը չեն արձանագրուած: Ըստ այնմ հարկ եղածը ի գործ դրուեցաւ:

Մերակոյտի նախագահութենէն թէզքէրէ մը եկած էր Երեսփ. Ժողովին, որով քննուելէ և կարգ մը բարեփոխութիւններ կրելէ յետոյ Երեսփ. Ժողովին կը վերադարձնէր «պահեստի սպաներու» օրինագիծը: Ղրկուեցաւ Հարբիյէ էնճիւմէնին:

Կարդացուեցաւ Սատարէթի մէկ թէզքէրէն որով Վարչապետ Հագգը փաշա Երեսփ. Ժողովին կը ղրկէր Թէնսիգաթի օրէնքին երբեւ յաւելուած ղրկուած օրինագիծը: Այս յաւելուածական յօդուածին համեմատ Հագգը փաշա, ինչպէս աւելէ առաջ իր բրօկրամին մէջ յիշած էր, կ'ուզէ կարգ մը բարեփոխումներ մտցնել գատրօյէ դուրս մնացած պաշտօնեաներու մասին:

Որոշուեցաւ տասը հոգինոց Յանձնաժողով մը կազմել և անոր նախաքննութեանը յանձնել:

Բողոքագիրներու Յանձնաժողովը ժողովին վերադարձուցած էր աւելէ առաջ 140 ծովային սպաներու կողմէ Երեսփ. Ժողովին ղրկուած բողոքագիրը: Այս սպաները կը բողոքէին աւելէ առաջ Թէնսիգաթի առթիւ կազմուած զինուորական ատեաններու ջնջման յանձնաժողովին դէմ, որ 1324 Յուլիս 9էն Համիտին մէկ իրատէովը իրենց շնորհուած միւլազիմութեան աստիճանները կը ջնջէր. այս ծովային սպաները կ'առարկէին թէ՝ այդ ջնջման օրէնքը միայն 1325ին աստիճանի բարձրացում կրողներուն համար է,

Ծովային Նախարարին ներկայացուցիչը՝ Սըրրը պէյ այս առթիւ գրաւոր ճառով մը, ըսաւ թէ՝ ասոնք կը պահանջեն թէև որ չի ջնջուի իրենց աստիճանը, քանի որ իրատէով շնորհուած է, բայց նկատելով որ անոնցմէ ո՛չ մէկը կարող է երբեւ սպայ օգտակարապէս ծառայել նաւատորմին մէջ, նախարարութիւնը որոշած է ջնջել անոնց աստիճանները:

Գոզմիտի, Իսմ. փաշա, Իսմայիլ Մահիր, Վէհպի, Թալէաթ էֆ.ները ի նպաստ խօսեցան բողոքագրին, իսկ Կալիպ էֆ. Մուսթաֆա Ասըմ պէյ, Վարդգէս, Արիֆիթ փաշա և Իլիաս էֆ. ընդդիմախօսելով առաջարկեցին մերժել այդ բողոքագիրը:

Քուէի դրուելով 58ի դէմ 79 քուէով մերժուեցաւ այս բողոքագիրը:

Ժամ մը դադարէ վերջ Բ. մասը բացուեցաւ և վաւերացուեցան Սանաայէն ընտրուած երկու արաբ երեսփոխանները:

Յետոյ Ժողովը սկսաւ շարունակել Քաղաքապետութեան կնքելիք փոխառութեան վիճաբանութիւնը:

Ահմէտ Նէսիմի էֆ. ի նպաստ փոխառութեան խօսեցաւ:

Հօճա Վասֆի էֆ. բուռն կերպով ընդդիմախօսեց և երկար չափազանց երկար ճառով մը վնասակար գտաւ այդ փոխառութեան առթիւ Ելմտական Նախարարին ընելիք երաշխաւորութիւնը և կամուրջին քաղաքապետութեան ձգուիլը:

Տօքթ. Արիֆ Ըսմէթ ի նպաստ խօսեցաւ, յայտարարելով որ արդէն ամենուն ալ փափաքն է որ Պոլիսը՝ Բարիզի նմանի:

Նոյնիմաստ յայտարարութիւններ ըրաւ Կանի պէյ, մեծ ամօթ սեպելով որ, գիւղերու մէջ չգտնուած թէնէքէյէ շինուած տուները, հոս Պոլսոյ մէջ երկաթուղիի գծին վրայ շինուած են... քաղաքապետութեան արտօնութեամբ:

Մէկքանի հօճաներ՝ Վէհպի, Մուսթաֆա, Զէյնէլ Ապէտին չենք գիտեր ինչո՛ւ սկսան բուռն ընդդիմութիւն մը՝ փոխառութեան և մասնաւորաբար կամուրջին քաղաքապետութեան ձգուելուն առթիւ և չափազանց զայրացած իրար կը խառնէին, Վագըֆը, Պէյթ ուլ Մալը, Շէրին, անանկ որ վայրկեան մը Ժողովը մէտրէսէի մը կերպարանքը առաւ, ինչպէս դիտել տուաւ Տօքթ. Թէֆիգ էֆ.: Հօճաները կ'առարկէին թէ՝ կամուրջը ըստ Շէրիի չէր կրնար քաղաքապետութեան ձգուիլ:

Իսկ Սէյիտ էֆ. որ Շէրիի օրէնքներուն և իսլամական կրօնքին հմուտ բայց միևնոյն ատեն ազատամիտ երեսփոխան մըն է, բարկացած ոտքի ելաւ և այպանեց այն ամէն երեսփոխանները որոնք փոխառութեան խնդրի մը մասին վիճաբանած ատեն շէրին ու շէրիաթը կը խառնեն գործին մէջ և շէրիին հակառակ կը նկատեն եղածը: Հօճաները ընդվզեցան և բուռն աղմուկ սկսան բարձրացնել, իբր թէ՝ Սէյիտ էֆ. զիրենք նախատած ըլլար: Մէնթէշէլի երեսփոխան Խալիլ պէյ և ուրիշներ հազիւ կրցան խաղաղեցնել այս բորբոքած գլուխները: Սէյիտ էֆ. շարունակելով իր խօսքը, ըսաւ.

—Ես բնա՛ւ կրօնականները չեմ նախատեր և այդ բանը իմ մաքէս չանցնիր, որովհետեւ ես ալ կրօնականներու ճամբուն հետեւած եմ. ես կարդացած եմ ու ուսումնասիրած շէրիին բոլո՛ր տրամադրութիւնները և ասոր համար է որ կը բողոքեմ անոնց դէմ որոնք շէրին միշտ իրենց պատրուակ ընելով, անոր օգնութեան կը դիմեն խնդրի մը մէջ ընդդիմախօսելու համար: Ես կ'ուզեմ այդ առթիւ բռնած կարգ մը սխալներ ճշդել: Եւ Սէյիտ էֆ. երկարօրէն բացատրեց թէ՝ կամուրջը վա՛գը է թէ ոչ. բացատրեց և համոզեց թէ՝ քաղաքապետութիւններն ալ պէյթիւլ մալի մաս կը կազմեն և հետեւաբար շէրիին տրամադրութիւններուն հակառակ բան մը ըրած չըլլար ժողովը երբ արտօնէ որ կամուրջը քաղաքապետութեան տրուի:

Վերջապէս երկարատեւ և չափազանց բուռն ընդդիմութիւններէ և պաշտպանողական ճառերէ յետոյ, վիճաբանութիւնը քեաֆի նկատուեցաւ և գաղտնի քուէարկութեամբ՝ 57ի դէմ 112 քուէով ընդունուեցաւ փոխառութիւնը և հօճաները պարտուելով ընդդիմադիր տարրը տարաւ յաղթանակը:

Այս աղմկալից նիստը փակուեցաւ ժամը 12ին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԽՕՍՔԵՐ

Սրբազան պատրիարքը յուսախաբ չըրաւ կիրակի օրը իրեն մօտ ղրկուած պատուիրակութիւնը: Ապացուցուց որ կարող է ազգին կամքը յարգել՝ առանց իր արժանապատուութենէն մասնիկ մը կորսնցնելու: Ուշագրաւ կէտ մըն է առիկա՝ պատրիարքական տագնապի մը այս ամբողջ տեւման մէջ: Ճիշդ է որ Դուրեան պատրիարք այսօր կը հաւանի իր աթոռը դառնալ՝ առանց իր պահանջումներուն համար լիովին գոհացում ստացած ըլլալու: Հինգ ամսուան անդրդուելիութիւն մը իրաւամբ յանգելու չէր այս արդիւնքին: Բայց կացութիւնները ուժգնօրէն կուգան շատ անգամ խախտել դիտաւորումները և վերիվայր շրջել ծրագիրները: Քիչ շատ դատողութիւն ունեցող ո և է Հայ ընդունելով հանդերձ թէ պատրիարքական այս վերադարձը փափաքուած պայմաններու մէջ տեղի չունեցաւ, կ'ըմբռնէ սակայն թէ առկայ անհրաժեշտութիւն մըն էր, որուն առջեւ պէ՛տք էր խոստովանիլ, ի գին բարոյական թէ նիւթական զոհողութիւններու: Մենք ալ մեր ազգային ներքին քաղաքականութիւնը ունինք որ իր պահանջները ունի, իր բռնադատումները: Ատոնց չենազանցել չ'ըլլար: Ապա թէ ոչ մեր ազգ. գործերը կը մատնուին պաշըպօզուք անկերպարանութեան մը: Եթէ պատրիարքին այս վերադարձին մէջ ոմանք ստորնութիւն մը կը տեսնան, կը սխալին: Մենէ անհամեմատօրէն աւելի զօրաւոր ազգեր, բանակի և նաւատորմերու տէր, գլուխ կը խոնարհեցնեն երբեմն, նոյն իսկ նուաստացումներու առջև կը գոցեն: Անգլիոյ խրոխտ ու խոժոռ սպառնալիքին տակ, Ֆրանսա 98ին Ֆաշոտայէն կորակոր ետ դարձուց իր անվեհեր երկրախոյզ զինուորականը, Մառշանը, որ Աֆրիկէի այդ երկրամասին վրայ—ոչնչութիւն մը բաղդատմամբ ընդարձակ Սուտանին զոր Անգլիա գրաւած էր—տնկած էր ֆրանսական դրօշը: Մառշան առաւ իր դրօշը և Ֆրանսա գնաց՝ աննման ու խանդավառ ցոյցերու մէջէ անցնելով և հերոս հռչակուելով: Ֆրանսայի կրած ստորնացումը ակներեւ էր, բայց չէր կրնար չենթարկուիլ ատոր:

Մեր պատրիարքին դարձին մէջ այս ստորնացումն ալ չկայ բաղդատաբար: Եթէ իրեն տրուած խոստումները չիրագործուին, ան նորէն ազատ է հրաժարելու: Անդարմանելի բան մը չկայ: Ասով, զոհողութեան և վեհանձնութեան շարժումէ մը անդին չ'անցնիր Դուրեան պատրիարքին:

Այդ ուղղութեամբ փորձ մըն ալ ազգին գլուխը փորձանքներ չպիտի առղացնէր: Կարծես թէ հրաշալի վիճակ մը ունեցինք, որ անոր Պատրիարքին վերադարձը պիտի վտանգուէր: Ամէն բանի առթիւ հրապարակը աղմուկով ու գոռոզութեամբ լեցնելն ալ հայրենասիրութեան փայլուն ապացոյց մը չէ: Մանաւանդ ազգ կը գտնեմ կարգ մը մարդոց ծաղրելի ճարտասանութիւնը ես պատրիարքական հարցին շուրջը: Ազգին բարձրագոյն Ժողովին որոշումը տնտանկաւ ընելու իրենց յիմար կամքութիւնները, միմեանց բացագոյն նամակներու հրատարակումը եթէ ուղղակի վնաս մըն ալ չունենան — ու անկարող են ունենալու — բայց կարգիկանոն արդէն իսկ ոչ այնքան բնութել մեր Ժողովուրդին անկարգապահութեան տխուր օրինակ մը տուած կ'ըլլան: Մնաց որ, անցա՛ն այն ժամանակները ուր քանի մը մարդիկ՝ յեղյեղ մասածումներէ մղուած՝ կրնային եղեր ազատանալիքներ ուզելու ազգ. իշխանութեան դեկավարներուն՝ ուզածնին ընել տալու համար անոնց: Անոնց մտաւն անցած է: Եւ անոր թայոց օրինակն ալ տեսանք: Լաւագոյն հայրենասիրութիւնը, ըստ իս, առ այժմ կը կայանայ անխռով ու յանդուգն քայլերէ զգուշանալուն մէջ, որոնք մեր ազգային արդի խեղճութեան ո և է կերպով դարման ընծայելու հանգամանք չունին: Վերջապէս ես և դուք աւելի հայրենասէր և աւելի խելացի չենք քան մեր պատրիարքը և ազգ. վարչական մարմինները: Եթէ կարգապահութիւն չունինք, բայց կրնանք գոնէ խիղճ ունենալ: Ուրեմն պատրիարքը պիտի գայ նորէն: Մաղթենք որ նոյնքան անյողդողդ և անվհատ կերպով շարունակէ վարել ազգին բազմապահանջ գործերը, մեր զմայլանքն ու աչքը վայելելով միշտ:

ԵՐՈՒԽԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

Ինչպէս նախապէս որոշուած էր, Ազգ. Ժողովի և Վարչութեան դիւաններու անդամները կիրակի օր Գատըգիւղ, Դուրեան Ս. Պատր. Հօր բնակարանը գացին մասնաւոր կառքերով, հաղորդելու համար Ազգ. Ժողովին որոշումը, որ էր Ն. Սրբազնութեան վերադարձը. իր Պատրիարքական իշխանութեան գլուխը, անձամբ հետապնդելու և գործադրել տալու համար իր պահանջումներուն մասին կառավարութեան կողմէ տրուած խոստումները: Պատգամաւորութեան անդամները երկարօրէն խօսեցան, վստահեցնելով Ս. Պատրիարքը թէ իրենք ալ ամէն կերպով պիտի աջակցին իրեն: Ս. Պատրիարքը բողոքեց ընդհանուր ներման առաջարկին մասին, զոր կառավարութիւնը ըրած էր, աւելցնելով թէ ինք մի՛շտ իր պահանջումներուն գործադրութեանը համար պիտի պնդէ կառավարութեան: «Ես կը համակերպիմ Ազգին ձայնին, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւնը, պիտի դիմեմ Նախարարութեան, բայց կարճ ժամանակի մը մէջ երբ տեսնեմ որ իմ պահանջներս կը ձգձգուին, պատեհ ժամանակին բոլորովին պիտի հրաժարիմ: Կառավարութիւնը պէտք չէ նկատէ որ Պատր. իր հրաժարականը ետ առած է, այլ անձամբ իր պահանջներուն գործադրութիւնը պահանջելու համար, հրաժարեալի հանգամանքով է որ կը վերադառնայ»: Ս. Պատրիարքը նոր թագրիր մը պիտի պատրաստէ կառավարութեան յանձնելու համար, որուն մէջ ամփոփուած պիտի ըլլան իր և Վարչութեան պահանջումները: Այս թագրիրը մինչև այս իրիկուն պատրաստ պիտի ըլլայ և նկատողութեան պիտի առնուի վաղուան Խառն Ժողովին մէջ, որուն պիտի նախագահէ Ս. Պատրիարքը և շաբաթ օր անձամբ զայն պիտի ներկայացնէ Վարչապետ Հագգը փաշայի, իր հետ ունենալով Կրօն. Ժողովի ատենապետ Հմայեակ Արքեպիսկ.ը և Քաղ. Ժողովի ատենապետ Ազարեան էֆէնտին: Դուրեան Սրբազան իր Պատրիարքարան իջնելու օրը չէ որոշած դեռ, հաւանաբար կիրակի օր Մայր Եկեղեցին պիտի պատարագէ:

ՑԵՂԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Բարեկարգութիւնը և անդորրութիւնը կատարելապէս վերահաստատուած ըլլալով Ատանայի մէջ, հոն ղրկուած զինուորները ետ կանչուած են: (Ս. Խ. Արդեօք այս զինուորները անո՞նք են որ Տէլէ-Աղաճէն Ատանա ղրկուեցան՝ առաջին ջարդէն յետոյ և մի՛նչև լաւ պահպանեցին բարեկարգութիւնն ու անդորրութիւնը...)

⁂ Ատանայի կուսակալ Ճէմալ պէյ յունվ. 23 թուով հետեւեալը հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարին.— «Այս գիշեր բոլոր բարեկամ տէրութիւններու հիւպատոսներուն, փոխ-հիւպատոսներուն և բարեացակամ օտարականներու ներկայութեանը, Ատանայի նահանգին ամբողջութիւնը պատկերացնող և զանազան տարրերու պատկանող երեք հարիւր հայրենակիցներով սեղան մը վրայ ճաշելու և սիրոյ ու եղբայրութեան խոր զգացումով մը անոնց իրարու յարիլը մօտէն տեսնելու բարեբախտութիւնը ունեցայ: Առանց ցեղի ու կրօնքի խտրութեան, Ատանայի ժողովուրդը անցեալին մէջ պատահած բոլոր դէպքերը մոռնալով և անցեալին յիշատակը հիմնովին ջնջելով, ուխտեց ձեռք ձեռքի, սիրտ սիրտի տուած երկրին բարգաւաճմանը համար աշխատիլ: Այս ընտանեկան հաւաքոյթը շատ լաւ հաստատեց այդ պարագան: Պատիւ ունիմ ձեր վսեմութեան աւետելու այս արտասովոր համերաշխութիւնը ու միաբանութիւնը, որուն իրական վկան եմ ես իմ խիղճովս:»

⁂ Միւս կողմէ, օսմ. հեռագրական գործակալութիւնը, կիրակի օրուան թուականով հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Ատանայէն. «Երէկ իրիկուն տեղի ունեցած եղելութիւնը գաղափար մը պիտի տայ ձեզի այն ջանքերուն մասին զորս ի գործ կը դնէ կուսակալ Ճէմալ պէյ, որուն արտակարգ գործունէութիւնն ու վարուելակերպը շատով պիտի անհետացնեն այն տխուր յիշատակները զորս կ'արթնցնէ միայն Ատանա բառը: Առաջին անգամ ըլլալով, 300 հոգինոց մեծ հացկերոյթ մը տեղի ունեցաւ հոս: Երկրին բոլոր օսմ. տարրերը, Հայ և Թուրք, Օրթոտոքս ու Կաթոլիկ, վաճառականները, երեւելիները, օտարականները և հիւպատոսական մարմինը, ներկայ գտնուեցան հացկերոյթին: Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը կուսակալին աջ կողմը նստած էր: Հացկերոյթի միջոցին ամենամեծ մտերմութիւն կը տիրէր. ճառեր արտասանուեցան, վեր առնելով հանդէսին նշանակութիւնը և այն արտայայտիչ տեսարանը որ կը պարզուի ամէնուն համերաշխութեամբը յօգուտ երկրին բարձր շահերուն և յօգուտ իրենց իսկ անհատական շահերուն: Կուսակալին վեհանձն ջանքերուն և բարեպաշտ նախաձեռնութեան մասին ընծայուած պատիւները ծափերով ողջունուեցան: Այս հացկերոյթը ամէնուն վրայ ընտիր տպաւորութիւն մը թողուց»:

ԱՆՆԻՒՁԱՅԻ ԴԱՏԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Եէնի Գիուլէի տարաբախտ զոհին՝ Աննիւձայի կողմէ բացուած դատը, զինքը բռնաբարողներուն դէմ, տեղի ունեցաւ և վերջացաւ երէկ, Կ. Պոլսոյ Եղեռնադատ ատեանին առջեւ: Ամբաստան փաստաբաններէն Նէճաթի, Դ. Տէր-Մովսէսեան և Մինէճեան էֆ.ները երկարօրէն իրենց պաշտպանողականները խօսելով, պահանջեցին յանցաւորներուն պատժուիլը: Ընդհ. դատախազն ալ իր ճառով Քէմալի և Մէյսուլլահի պատժուիլը և հեռագրական պաշտօնեայ Մէհմէտ անպարտ արձակուիլը խնդրեց: Ի վերջոյ, դատաւորները 1 ½ ժամուան խորհրդակցութենէ վերջ, վճիռը արձակեցին: Ոստիկան Քէմալ 5 տարուան թիապարտութեան, Աննիւձայի 50 ոսկի վճարելու և դատական ծախքերը վճարելու՝ և ոստիկան Մէյսուլլահ՝ 2 տարուան բանտարկութեան և դատական ծախքերու վճարման դատապարտուեցան, իսկ Մէհմէտ անպարտ արձակուեցաւ:

Դատավարութիւնը, որ բացարձակապէս դռնփակ էր, սկսաւ ժամը 5ին և վերջացաւ 11ին մօտ:

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Վերջացաւ կովկասեան «Դաշնակցականների» գործի քննութիւնը:

Այդ գործի առիթով դատական քննիչ Լըժինը Հիւսիսային Կովկասի, Անդրկովկասի խոշոր կենտրոններում և Ռուսաստանի ուրիշ տեղերում կատարեց 1000ից աւելի խուզարկութիւններ և աւելի քան 800 ձերբակալումներ: Սակայն, վերջիններից 696ին նա վերջ ի վերջոյ ազատեց և միայն 105ի վերաբերութեամբ նա փաստեր գտաւ ենթարկելու նրանց քրէական պատասխանատուութեան 102րդ յօդուածով: Բայց և այդ 105ի մէջ էլ կան այնպիսիները, որոնք թիւրիմացութեամբ են ընկել «գործի» մէջ: Այսպէս, մի քանի փաստերի հիման վրա պէտք էր ձերբակալել ոմն Գէորգի, որի բնակութեան տեղը ցոյց էր տրուած Թիֆլիսում. որովհետեւ Գէորգներ (Գէորգով) Թիֆլիսում շատ և շատ կային, հարկ եղաւ ձերբակալել այդ անունը կրող բոլոր հայ բնակիչներին և, վերջ ի վերջոյ, կանգ առաւ Գէորգ Առաքելեանի վրայ, որը և այժմ ենթարկւում է պատասխանատուութեան: Մինչդեռ, շատ լաւ յայտնի է, որ հոկտեմբերի սկիզբներին «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան անդամ որոնվող «Գէորգը» սպանվեց Թաւրիզի մօտերը և նրա մահը վաւերացրեց ռուսաց հիւպատոսը:

Այդ տեսակ դէպք կրկնվեց նաև «Հաջի Յակոբի» հետ: Որոնվում էր ձերբակալվելու Թիւրքահպատակ Հաջի-Յակոբը: Նրա մասին եղաւ կարգադրութիւն և այդ անունով ձերբակալված 10 հոգուց ընտրեցին Երեւանում ձերբակալված Թիւրքահպատակ Հաջի-Յակոբ Աւետիսեանին, մի ծերունի, որ ոչինչ կապ չունի կուսակցութեան հետ: Բայց քննիչին հարկաւոր է Հաջի-Յակոբը, որ յայտնի գործիչի համբաւ ունի Թիւրքահայերի մէջ:

Այնուհետեւ «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան գլխաւոր կոմիտէտի անդամներին մէջ կար ոմն «Իշխան», որ ռուսերէն նշանակում է «Կնեազ»: Քննութիւնը պարզեց այդ հիման վրայ, որ «Իշխանը» Յովսէփ Արղութեան Երկայնաբազուկն է, որը և այդ պատճառով ձերբակալվեց, բանտ նստեցվեց և այժմ ենթարկվում է պատասխանատուութեան: Մինչդեռ անցեալ նոյեմբերի սկիզբներին իսկական «Իշխանը» ներկայացաւ Թիւրքիայում ռուսաց հիւպատոսին և յայտնեց, որ նա բնաւ «Իշխան» չէ, այլ հասարակ մահկանացու, իսկ «Իշխան» նրա մականունն է, կեղծ անունը, որով իր ասածը նա հաստատեց փաստաթղթերով:

Մշակ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Պալաթի Թաղ. Խորհուրդը իր հրապարակային շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Պանդրմայի վաճառականներէն Ներսէս էֆ. Շահպէնտէրեանի որ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիին կից ազգային յատակը «մօզայիք» քարերով վայելչօրէն զարդարել տուած է, իր անձնական ծախքով:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Կովկասի փոխարքան արտօնած է խաղալ Կովկասի թատրոններուն մէջ Ա. Ահարոնեանի մէկ թատերգութիւնը՝ ՈՒՆՏՈՒԱԾՆԵՐ՝ զոր տաղանդաւոր գրագէտը գրած է վերջերս իր բանտին մէջ:

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

Զէյթունի Տ. Նշան քահանան կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ, տեղւոյն Կաթող. փոխանորդ Տ. Վաղարշակ վարդապետ կառավարութեան կողմէ Մարաշ ղրկուած է:

ԽՈՍՐՈՎ ՎՐԴ.Ի ՇՈՒՐՋ

Խարբերդի Ներսէսեան Ընկ. Տնօրէն Սահակ էֆ., Պարսամեան Պատրիարքարան հեռագրելով թէ նախորդ առաջնորդ Խոսրով վրդ. Պէհրիկեան 25000 դրուշի զեղծում մը գործած է, այդ դրամին յիշեալ վրդ.էն գանձուելով իրենց վճարուիլը կը խնդրէ:

ԿԵՕԹՑԻՔԻԼԵԱՆ ՌԱԼՕ

Որ Ատանայի բանտը կը գտնուի, կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որ իրեն համար առանց սպասելի տրուած աքսորի որոշումին մասին Կայա-Իբրահէ ելլելուն առաջքը առնուի:

ՆՊԱՍՏ Կ'ՈՒԶԵՆ

Ատանայի Շարթ գիւղացիները կը հեռագրեն Պատրիարքարան թէ իրենց հրրկիզուած տուները վերաշինելու համար տրուած 630 ոսկիէն 170ը նախապէս պանքային իրենց ունեցած պարտքին և դէպքին միջոցին յափշտակուած իրենց ոչխարներուն տուրքին փոխարէն վճարելու բռնադատուած ըլլալով, մնացեալ 460 ոսկիով միայն այդ տուներուն հիմքը կրցած են կանգնել: Ձմեռուան ցուրտին բացօթեայ մնացած և մահուան վտանգի տակ ըլլալով, նպաստ կը խնդրեն:

ՄՈՒՇԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Անկէ առաջ Մուշի բնակիչները դիմում ըրած էին իրենց երեսփոխաններուն՝ Մուշը առանձին կառավարչութեան վերածելու համար: Դիմում եղած էր նաև պատերազմ. նախարարութեան, որ հարցում ուղղած էր Դ.րդ զօրաբանակի հրամանատարին: Յունուար 22 թուակիր հեռագիր մը՝ նոյն հրամանատարէն. կ'ըսէ թէ՝ ո և է արգելիչ պատճառ չկայ Մուշը ուրոյն կառավարչութեան վերածելու համար:

ԳԱՀԻՐԷ

Քաղաքական ժողովը յունվ. 12ին Առաջնորդական Փոխանորդին և 21ին Սրբ. Առաջնորդ Հօր նախագահութեամբ և Ազն. Սեդրաք էֆ. Դաւթեանի ատենապետութեամբ նիստ կազմելով հետեւեալ որոշումները տուաւ.—

1. Քաղաքիս Հայուհեաց Միութիւնը գրով մը կը պատասխանէ թէ Պոլսոյ ազգանուէր Հայուհեաց և Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւններու անունով գործելու համար հարկ չկայ նոյն Ընկերութիւններու հաւանութիւնն առնելու: Ժողովը ըստ նախորդ որոշման պնդեց թէ նոյն Միութենէն մատուցեալ կանոնագիրը վաւերացնելու համար անհրաժեշտ է այդ հաւանութիւնը. իսկ եթէ Միութիւնը յօժարի կանոնագրին մէջէն վերցնել նոյն Ընկերութիւններու անունով գործելու պարագան, Ժողովը կը վաւերացնէ կանոնագիրը և Միութիւնն ալ բնականաբար ազատ կը մնայ իր նպատակը գործադրելու ուղղակի կամ յիշեալ Ընկերութիւններու և կամ ուրիշ Մարմիններու միջոցով:

2. Եօզկատի Պէպէք գիւղացի Պ. Կարապետ Խաչիկեան Ժողովին դիմեց և յայտնեց թէ ինք տեղւոյն Առաջնորդարանէն պաշտօն ստացած է ուսումնասէր ազգայիններէ նպաստ հաւաքել նոյն գիւղի մէջ վարժարանի յատուկ շէնք մը կառուցանելու համար: Ժողովն ստուգելով որ այդ վարժարանը մեծապէս օգտակար ըլլալու սահմանեալ է նոյն և շրջակայ բազմաթիւ թրքախօս հայ ժողովուրդին, որ անտեսական շատ դէչ կացութեան մէջ կը գտնուի, Արժ. Տ. Յարութիւն քհնյ. Սարգիսեանի նախագահութեամբ և Ինայէթեան Հայկ, Մանճեան Կիւլպէնկ, Սէքաէնեան Յովհաննէս և Բէժոտճեան Յարութիւն էֆ.ներու անդամակցութեամբ մասնաժողով մը կազմեց դրամ հանգանակելու և արդիւնքը Գահիրէի բարեգործական արդիւնաւէտ Ընդհ. Միութեան միջոցաւ՝ իր նպատակին գործածելու պաշտօնով:

3. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը 1909 տարուան հաշիւը մատուցած ըլլալով, Ժողովական Ինայէթեան էֆ.ի նախաքննութեան և տեղեկաբերութեան յանձնուեցաւ:

4. Ողբացեալ Արփիար Արփիարեանի Յուշարձանի Յանձնաժողովը գրով մը կը յայտարարէր թէ հանգուցեալին վերաբերեալ մնացուկ մը կը գտնուի անոր վարձած սենեկին մէջ: Ժողովը նկատելով որ մեծանուն հրապարակագրին սեփհական գոյքերն՝ անոր մահէն ետքը՝ ամբողջապէս Առաջնորդարան փոխադրուած ու ցանկագրուած են, որոշեց այդ մնացուկի մասին քննութիւն մը կատարել և արդիւնքին համեմատ պէտք եղածն ի գործ դնել:

Ժողովն զբաղեցաւ նաև դատական և ուրիշ խնդիրներով:

ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ
Գ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆԻ

Լոյս տեսաւ այս հոյակապ բառագիրքին Ա. հատորը 66 պրակով, կը ծախուի 65 դրշ. թղթակազմը, 75 դրշ լաթակազմը, 1060 երեսով: Կարեւոր զեղչ մեծաքանակ գնողներու:

ՑԳԱՀԱՆԴԷՍ
Ի ՊԱՏԻՒ ՏԻԿ. ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

Յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր, յուն. 28, Պէթի Շանի ձմեռնային թատրոնին մէջ ամենափայլուն ներկայացում մը պիտի տրուի ի պատիւ Տիկին Արմէնեանի, որ իր բեմական տաղանդովն այնքան ծանօթ է Պոլսոյ հայութեան և որ հայ մամուլին այնքան նպաստաւոր գնահատումներուն արժանացաւ: Ահա առիթը կ'ընծայուի Պոլսոյ թատերասէր հայութեան իր յարգանքին և գնահատումին դրական հաւաստիքը ընծայելու հայ արուեստագիտուհիին: Ներկայացուելիք խաղն է ՖՐՈՒ-ՖՐՈՒ, թատերախաղ 5 արար, Քոմէտի Ֆրանսէզի րեբերթուարէն, հեղինակ Մէյլաք և Հալէվի: Ժիլպէրթի դերը պիտի կատարէ Տիկին Արմէնեան: Աբէլեան-Արմէնեան-Զարիֆեան թատերախումբը իր մէջ ընդունած բեմական անվիճելի նոր ուժերով՝ առաջնակարգ խումբ մըն է այժմ, որ կիրակի գիշեր այնքան ջերմօրէն ծափահարուեցաւ «Հայրենիք»ի մէջ: Ներկայացումը կը սկսի ժամը իրիկուան 9ին (Ը. Ե.):

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԵԼՃԻՔԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ, պելճիքական պատուիրակութիւնը Սուլթանին ներկայացաւ: Պատուիրակութիւնը կայսեր յանձնեց Պելճիքոյ Ալպէր թագաւորին ինքնագիր նամակը: Պատուիրակութեան անդամներէն մէկը բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց Թուրքիոյ և Պելճիքոյ բարեկամութիւնները: Յետոյ պելճիքական դեսպանը մատոյց իր յանձնարարագիրները: Կայս. մեծարանքներ եղան պատուիրակութեան:

ՖԵՐՏԻՆԱՆԴ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պուլկարիոյ Թագաւորը, այս օրերս, Վիէննա և Պէրլին պիտի այցելէ: Կ'ըսուի թէ այդ ուղեւորութիւնը Պալքաններու վիճակին հետ առնչութիւն ունի:

ԵՐԻԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ ժամը 7 ու կէսին, Պոլսոյ կողմը, Սիւլէյմանիէ, Քէմալ պէյի ապարանքէն հրդեհ ծագելով, նոյն շէնքը այրեցաւ: Կրակը ծագում առած էր առաստաղէն: Ապարանքին մէջ բնակող վարձակալ Ճէմիլ փաշայի ձեռքերը այրեցան: Հրդեհին միջոցին պայթումի ձայներ լսուեցան: Կը կարծուի թէ պոմպա պահուած ըլլար այդ շէնքին մէջ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ, Յունվ. 25/7 Փետր.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	դրշ.	103—26
» » վար գին		103—24
» » բարձր գին		103—27
» » գոցուեցաւ		103—25
Ռում. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	215—
» » վար գին	»	214—75
» » բարձր գին	»	215—50
» » գոցուեցաւ	»	215—12
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	8—90
» Ժամխանա	»	4—60
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—35
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	39—
» Օսման.	»	1—12
Գրէտի Ֆօնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	320—
» » » նոր	»	267—
Թրանվայ	»	76—50
Զարթրէզ	»	40—50
Կ. Պոլսոյ քարաք	»	431—
Պանք. Օթթօմ.	Լ. Օ.	20—20
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—20
Օսմանեան քարբէթ.	»	11—70

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՎԷ ԶԻՐԱԱԹ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Զիրաաթ խազինէսի իչին պիլմիւնագասա միւպայաասընա լուզում կէօրիւլէն պառը նէշրաթը մուֆիտէ Թօֆանէմէրը պիր մախսուս պէրու մէվգիի միւնագասասյա վազ օլունարագ պաւ քէրրէ Թալէպի էօնթէքինտէ Թէգարիւր էտէրէք բէօալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընմըշ վէ փազար էրթէսի կիւնիւ փիյաթը միւթէհիլ կէօրիւնտիւկի սաւրէթտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան խիւզմէ պէյ թէնզիլիւլէ Թալիպ օլանլարըն օրման վէ մէատին վէ զիրաաթ նէզարէթինտէ զիրաաթ խազինէսի ումումիյէսինտէքի միւնագասա վէ միւզայէտէ գոմիսիոնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

23 Քեանունի սանի 325

ՄԻԼՔԻՅԷ ՊԱՅԹԱՐ ՄԷՔԹԷՊԻ ԱԼԻՍԻՆՏԷՆ

Միւլքիյէ պայթար մէքթէպի ալիսինտէ մէվճուտ խաստա պաճլարը իլէ պազը քեօմիւրի էշհա մէվգիի միւզայէտէյէ վազ խուսուսունտէ Թալէպի օլանլարըն Թէքլիֆլէրի իլէ պիրլիքտէ չէնըը հալ թուլուալի կիւնիւ Սուլթան Ահմէտ ճիվարընտա Պօլ սոգագընտա վագը մէքթէպի մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

25 Քեանունի սանի 325

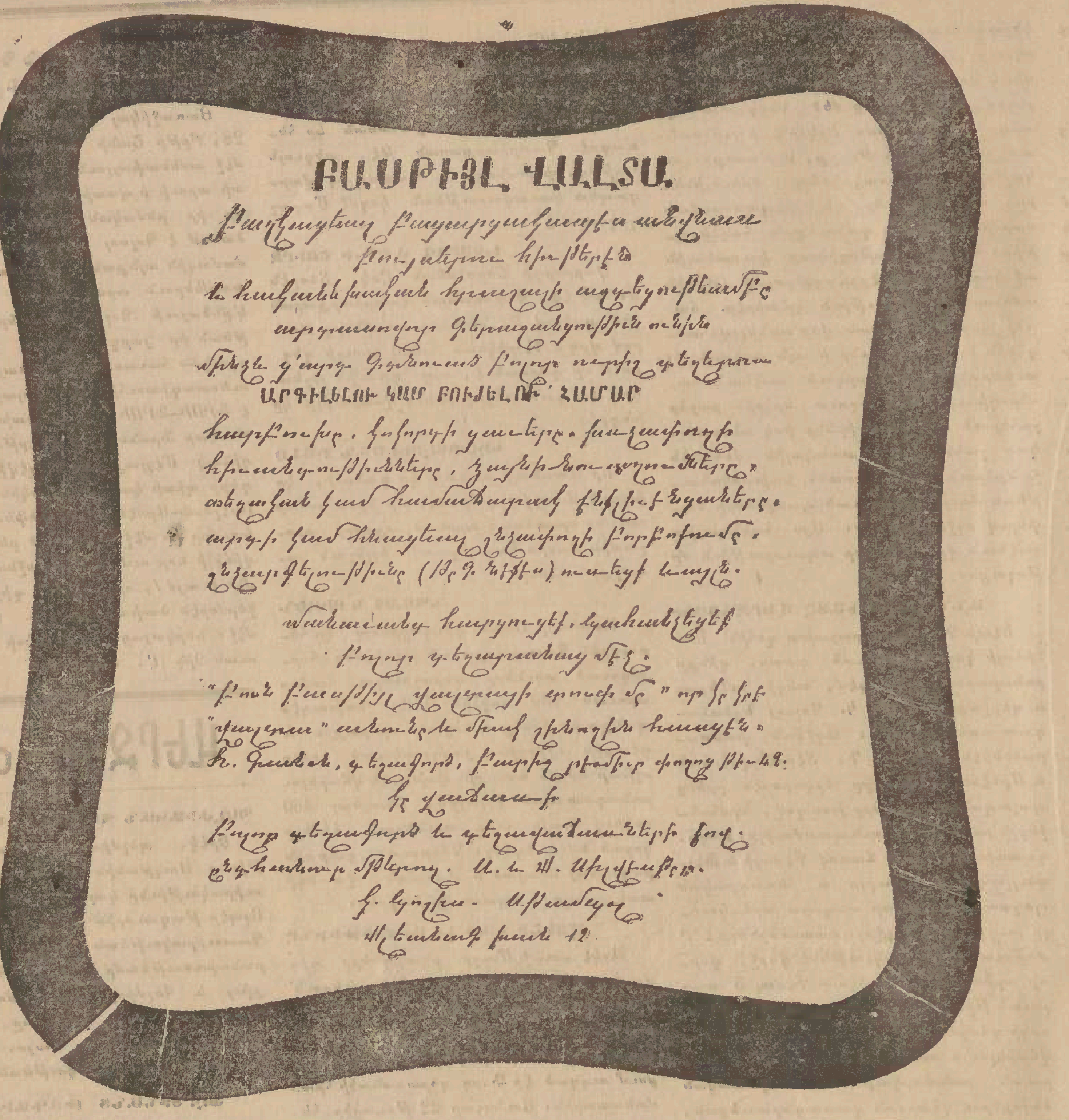

ԲԱՍԲԻՅԼ ՎԱԼՏԱ

ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ԿԱՄ ԲՈՒԺԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Թողեալ հասոյթներու վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ինէպոլի գիւղախումբին (Գոնիայի) մէջ գտնուող ձկնարանին վարձակալութիւնը, որուն գինը 45,000 ֆրանք էր երեք տարուան համար, ինչպէս նաեւ Քրան-Ավա և Գարա-Կեօյի վարձակալութիւնը, նախապէս 5300 ղրուշի տրուած, աճուրդի դրուած են դարձեալ երեք տարուան համար, սկսեալ մարտ 1էն 1326 (190) մինչեւ 328 տարուան վերջը։ Աճուրդին մասնակցողները պարտին ներկայանալ Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, ձկնարանի ճիւղը, կամ գլխաւոր Տնօրէնութեան՝ Գոնիա և կամ Ատալիոյ ու Ինէպոլիի գործակալութեանց։ 6—3

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, ռռնօսքօբիի, քօզօֆակօսքօբիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէգաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշակ ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—40

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.	108	ղր.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տրկն.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգիններն անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանդաքոթն է։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորքային ճիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւններու իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Ազգ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին՝ Սիրքէճի Թէրամ-Խայի ճամբուն Ֆէյզիւ լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կարող են իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին մեթոտէն օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Մանօթ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ միջամտելի եղջերգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խնամքով։ 41—24

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաշնիքօֆի սակարան, Սենեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պագու, Պալաքօվօ, Եքաթէրինոտար, Ելիզավեթփօլ, Իսմայիլ, Կերսօն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մօսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկօրոտ, Նովօ, Նիքօլայէվսք, Նովօրօսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Բօլդավա, Ռիկա, Ռիազք, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմֆէրոպոլ, Սեմֆէրոբոլ, Ջիթօբոլ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Գօպրինէց, Եւրադոֆ, Քազօվքա, Նիքոբոլ և Սթօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avances) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՆԷՔԹԱՐ ԳԱ՛ՐԵՋՈՒՐԸ

ԱՄԷՆ ՏԵՂ Փ՛ՆՏՌԵՑԷՔ 50-32

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱԾ Է ԹԷ

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Medaille d'Or Paris 1889
FARINE LACTÉE NESTLÉ
Aliment complet pour les Enfants

ինքնին կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վկային համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ տկարակազմներու համար: 50—39

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ

ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլք

MILKMAID BRAND

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ

ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամեն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ

[illegible]

[illegible] 50—39

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Դետէաղաճ, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պերա), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ [illegible]

Ուղղատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

WILSON LINE

HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէյլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալբէթ	3607	Տոմինօ	938	Հիննուու	3720	Միքատօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթինաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպելլօ		Սցէբս	1203
Պառանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտանօ	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլասքատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիօ	4100	Թոքիօ	3327
Պէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Ֆլէաօ	1053	Խնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբօօ	1837	Ֆիտօ	954	Ֆոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գաբէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Ֆոճիօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալձօ	3329	Վըլթուըն.	2391
Սոռէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտս	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րալլօ	1613	Զէցօ	1200
Գանկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Թորօ	
Գարօօ	895	Կրաանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարցիօ	136	Մայօն	

«Մորոքքօ» շոգենաւը, նաւապետ Թորբ, հոս հասաւ.

«Ալէքթօ» շոգենաւը, նաւապետ Հիք, փետր. 8ին հոս կսպասուի.

«Ալէբբօ» շոգենաւը, նաւապետ Գրատլէ, հոս կը հասնի Փետր. 28ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՑՕՕ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 17

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալաց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ՝ ան համեմատ կերպով աւելի ԴԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևլն. ևլն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Գնծ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բասաժ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 18

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և նշանդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եառւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13

Սկիւտար) Չարշը Պօյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 22

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 օսմ. ոսկի կամ

250,000,000 ֆրանք դրամագլխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Փարիզ, [illegible]

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, [illegible] Թ. 347

ՓԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, [illegible], Դամասկոս, Գոնիա, [illegible], Լիմասօլ, Գաիրէ, Մերսին, Միթիլլի, Մանսուրա, Նիկոսիա, Ուշագ, Բոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըզմա, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս ու Սկիւպ։

Որոշեալ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժէթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) գրաւական առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական [illegible] կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժէթուղթեր ու արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, [illegible] հրամաններ կը գործադրէ, [illegible] դրամներ կը փոխէ, [illegible]։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժէթուղթեր, [illegible]։ Արժէթուղթերը կը պահուին [illegible], [illegible]։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ [illegible]։

Օսմ. Կայս. Պանքան [illegible] կը գանձէ, [illegible] արժէթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ [illegible]։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ [illegible] արժէթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժէթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր [illegible] մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղներուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն. ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիւքսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ [illegible] կամ իր հաշւոյն [illegible], Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յաճախորդները, որոնց արժէթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց [illegible]։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ [illegible] հրամաններ [illegible]։ [illegible] Ռումէլիի երկաթուղիի, [illegible]։ Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլն բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժէթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժէթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանակում, կտրօններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագնի մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժէթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուեցընթացով և շատ շահաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժէթուղթերու կտրօններ։ Իր անուանականերուն մէջ գտնուած արժէթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Գրետէ նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժէթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, որոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։